

■ 19 Ağustos
2016 Cuma
■ Sayı: 45
■ 3 TL

HAFTALIK
SİYASİ DERGİ

BOYUN EGME

AKP ile 'Derin Devlet'in ittifak arayışı

Emperyalizmin aynı anda hem maşalığını, hem akıl hocalığını hem de çöpçatanlığını yapmaya soyunan AKP, bu suçlarının bir kısmına o zaman da ortak olmuş olanlarla şimdi "milli" cephe oluşturuyor. Utanmasalar kendilerini bir de gerçek Kemalist ilan edecekler. Emperyalizme karşı umudu "Derin" destekli AKP olanın vay haline!

'KANDIRILDIK' DİYENLER SUSSUN GERÇEĞİ GÖRENLER KONUŞSUN

BÜYÜK
İSTANBUL
MİTİNGİ

4 EYLÜL
SAAT 17.00
KARTAL MEYDANI

GERİCİLİĞE, EMPERYALİZME,
DARBECİLERE
BOYUN EĞMEYECEĞİZ

BERLİN'DE İSLAMCI ANKARA SIKINTISI | RUSYA İLE SURİYE'DE KÜRT DANSI | EN BÜYÜK SUÇ ÖRGÜTÜ | RUSYA YUMUŞAMASI: BATI 'SERİN' DURUYOR | GÖKÇEK'E ANKARA'YI DAR ETMELİ

GERİCİLİĞE, EMPERYALİZME, DARBECİLERE BOYUN EĞMEYECEĞİZ 4 EYLÜL MİTINGİNİ DESTEKLİYORUZ

15 Temmuz darbe girişimi, gericiliğin ve emperyalizmin kol kola ülkemize ektiği tohumların ürünüydü.

Ardından gelen "demokrasi dalgası"nın ise bu gerçeği gizlemek ve Amerikancı, dinci bir tari-katın yaptıklarını bahane ederek gerici baskıyı turmandırmaktan başka bir amacı yoktu.

Milli uzlaşma sloganları ile yapılan bir dizi mitingin de gerçeğin üzerini örtmek, halkın ve halk iradesinin mevcut hükümetin arkasında olduğu yanlışsamasını yaratmak dışında bir anlamı olmadı.

Oysa, içine itildiğimiz karan-lığın ve kanlı maceraların asıl sorumlularına karşı halkın harekete geçme-si, "hepiniz oradaydınız" haykırışı ile yetinmeyip, tüm sorumlulardan hesap sorması gerekiyordu.

İşte bu koşullarda bir grup siyasetçi, aydın ve sendikacı "Ge-

riciliğe, emperyalizme, darbecilere boyun eğme-yeceğiz" diyerek 4 Eylül'de yapılacak bir miting için çağrı yaptı.

4 Eylül mitingi için yapılan çağrı, miting alanın-da okunacak, halkın sesi ve sözü olacak 4 Eylül Bildirgesi ile derinleştirildi.

Gericiliğe, emperyalizme, darbecilere karşı dur-mak için bu mitingi tüm gücümüzle destekliyo-ruz. Komünist Parti olarak, Türkiye'nin her yerinden İstanbul'da Kartal Mey-danı'nda yapılacak olan bu mitinge katılacak ve yurttaşlarımızı, kardeş-lerimizi katmak üzere çalışacağız.

Miting hazırlık çalışmalarında yurttaşların mitinge katılımı-nı, katılacak yurttaşların mi-tingi örgütlemek için bizzat çalışmasını sağlayacak yollar bulacağız.

Bunun için yapılacak çalışma-larda, sadece ve sadece 4 Eylül Mitingi'nin gücüne güç katmak için yerimizi alacağız.

Yurdun dört yanından, İstanbul'un ilçelerinden mitinge otobüs kaldırılacaktır.

iletisim@kp.org.tr www.kp.org.tr
kpninsesi kpninsesi

**KOMÜNİST
PARTİ**

15 Temmuz Amerikancı ve gerici darbe girişiminin ardından **4 Eylül 2016'da İstanbul Kartal Meydanı'nda buluşacak olan bizler**, gericiliğe, emperyalizme, darbeciliğe boyun eğmeyeceğimizi haykırıyoruz. Ülkemizi bir yıkımın eşiğine taşıyan güncel gelişmeler Türkiye'nin emperyalizm ve sermaye sınıfı tarafından bilinçli bir politikanın sonucu olarak gerici bir karanlığa gömülmesiyle doğrudan ilişkilidir. Bu doğrultuda:

4 EYLÜL
GERİCİLİĞE
EMPERYALİZME
DARBECİLERE
BOYUN EĞMEYECEĞİZ

1 Türkiye'de darbeci tarikatların güçlenmesinin de, bu güçlenme zemininin bilinçli yaratıcısı olan gerici iktidarın yıllarca hüküm sürmesinin de arkasında emperyalizmin "ılımlı İslam" adıyla uydurduğu saldırgan projesi vardır. Tüm dünyada, halkları uyutmak ve baskı altına almaktan başka amacı olmayan bu projenin bütünü sorgulanmalı, sorumluları açığa çıkarılmalı, siyasetten tasfiye edilmelidir.

2 Kamu görevlileri, görevlerini kanunlardan aldıkları yetkiyle ve toplum çıkarı için yaparlar. Bu görevi dine ve din kurallarına bağlayan, görevi sırasında yaptıklarını herhangi bir şekilde dinle ilişkilendiren kamu görevlisi anayasal suç işlemektedir. Bu kişiler, ister bakan olsun, ister muhtar, hepsi cezalandırılmalı; uygulamalarında "dine göre davranma" gerekçesi gösteren kişilerin yargılanarak görevden alınması sağlanmalıdır.

3 Laik Türkiye'nin bir fetva kurumuna ihtiyacı yoktur. Diyanet İşleri Başkanlığı kapatılmalıdır.

4 Sinsice yürütülen bir operasyon sonucunda eğitim sistemimizin merkezine İmam Hatip Okulları yerleştirilmiştir. Bu, Türkiye'nin bir din devleti haline getirilmesi projesinin parçasıdır ve aslında son gelişmelerle bir kez daha duvara çarpan bu projedir. Türkiye'de ihtiyaçtan çok imam vardır ve ihtiyaç fazlası İmam Hatip Okulları kapatılmalı, eğitim bilimsel esaslara göre düzenlenmelidir.

5 Dini cemaatler ve tarikatlar laikliği yok etmek için uğraşan, tozlu bir örümcek ağı gibi yayılarak devlet içinde sinsice yuvalanan gizli örgütlerdir. Sadece Gülen cemaati değil bütün tarikat ve cemaat örgütlenmeleri yasadışı ilan edilmeli, kovuşturulmalı ve tasfiye edilmelidir.

6 Ülkemizi yıllara yayılmış sinsi adımlarla felaketin eşiğine getiren de, tüm darbe-lerde olduğu gibi 15 Temmuz darbesinde de rolünü oynamış olan da emperyalizmle kurulu siyasal ve askeri bağlardır. Türkiye NATO'dan çıkmalı, Avrupa Birliği üyelik sürecine son verilmelidir. Başta ABD olmak üzere kirli

emperyalist devlet yapılarıyla ikili veya bölgesel anlaşmalar iptal edilmelidir.

7 Tüm ABD ve NATO üslerine el konmalıdır. Dünyanın en büyük nükleer silah depolarından birisi olan, ülkemizi haritadan silecek bir "nükleer mayın" olarak da tasarlanmış İncirlik başta olmak üzere Türkiye nükleer silahlardan arındırılmalıdır.

8 Komşu Suriye'de cihatçı silahlı güçleri destekleyen, bu ülkenin iç işlerine müdahale etmiş, bu müdahalelerle Suriye'nin yıkımın eşiğine gelmesinde büyük pay sahibi olmuş tüm devlet görevlileri yargılanmalıdır.

9 Kamu kaynaklarının birilerine peşkeş çekilmesi, teşvik adı altında keyfi biçimde dağıtılması, geçmişte kamu ve toplum yararına göre oluşturulmuş tesis, kurum ve kuruluşların alenen yağmalanması ülkemizi bataklığa sürükleyen rotanın en önemli durağıdır. Yağma ve adaletsizlik Gülen örgütüne ait olduğu saptanan şirketler veya örgüt yöneticisi olduğu iddia edilen kişilerin sahip olduğu servetten ibaret değildir. Yağmanın, hırsızlığın ve toplum düşmanlarının yaşadığı zenginleşmenin tüm iç ve dış bağlantıları soruşturulmalı, birbirini kollayarak ülkeyi yağmalamış olanlardan hesap sorulmalıdır. Düne kadar aynı ortak siyasal çıkar için çalışmış bir siyasetçinin Türkiye'nin başkentini yöneten bir başka arkadaşına "Ankara'nın yarısını paralellere peşkeş çekip, yağmalattın" diyebildiği yağma ağı parçalanmalıdır.

10 Fethullah Gülen cemaatinin CIA kararıyla, MİT eliyle ve Türkiye'nin en büyük patron ailelerinden birinin evinde kurulduğu açıklaması soruşturulmalıdır

11 İdam cezasının kaldırılması ülkemizde hem siyasal hem de insani boyutları olan, geri döndürülemez bir tarihsel kazanımdır. Darbe girişiminin idam cezasının geri getirilmesinin mazereti olarak kullanılması kabul edilemez.

12 Kamuda uygulanan baskılara son verilmeli, gerekçesiz görevden almalar iptal

edilmelidir. Hukuk ve yargı bağımsızlığı ilkelerini hiçe sayan, keyfi ve hükümet yanlısı kadrolaşmaya hizmet edecek uygulamalar durdurulmalıdır.

13 Katliam uygulanması yönünde karar alan ve talimat veren darbecilerin kimler olduğu kanıtlarıyla birlikte açıklanmalıdır.

14 Darbeyi bastırma görüntüsü altında erleri katleden, sokaklarda terör estiren gerici çeteler, bunları silahlandıranlar, sokağa salanlar, işkenceye başvuranlar tespit edilmeli ve cezalandırılmalıdır. Bunların demokrasiyi savunmak üzere harekete geçmiş anlık toplaşmalar olmadığı, bizzat kendi silahlı darbesini gerçekleştirecek şekilde oluşturulmuş çete örgütlenmeleri olduğu net olarak görülmektedir.

15 "Milli mutabakat" rüzgârı altında ve açıkça darbe fırsatçılığıyla emek karşıtı, sermaye yanlısı düzenlemeler birbirini izlemektedir. Kanun Hükmünde Kararnameler (KHK) ve torba yasalar yoluyla dayatılan yeni özelleştirme programı, bireysel emeklilik gibi yağmacı düzenlemeler iptal edilmelidir.

16 AKP hükümeti, 14 yıl boyunca bu ülkeyi getirdiği noktanın hesabını bir özürle kapatamaz. Gülen cemaati çok daha önceden başlatarak on yıllarca kirli misyonlar üstlenmiş, AKP dönemindeyse Anayasaya açıkça aykırı biçimde iktidar ortaklığı yapmıştır. Bu yılların ve AKP hükümetlerinin toplumsal yaşamı ve kamusal alanı etkileyen icraatlarının soruşturulması ve emekçi halkın zararına olan uygulamaların sonuçlarının ortadan kaldırılması darbecilerle gerçek bir hesaplaşmanın zorunlu koşuludur. Bir cemaatin her şeyden sorumlu olduğuna, onun tasfiye edilmesi ile devlet ve toplumun zehrinin akitilacağına inanamamızı bekleyenlerin, iktidarlarını bu sefer başka cemaat ve tarikatlara yaslanarak sürdürmelerine izin vermek, yeni gerici darbe ve kalkışmalara razı olmak demektir.

4 EYLÜL PAZAR 17.00 KARTAL MEYDANI

YESİNLER SİZİN "MİLLİ" DAVANIZI

AKP ile 'Derin Devlet'in ittifak arayışı

BÖLGEMİZDE EMPERYALİZMİN AYNI ANDA HEM MAŞALIĞINI, HEM AKIL HOCALIĞINI HEM DE ÇÖPÇATANLIĞINI YAPMAYA SOYUNAN AKP, BU SUÇLARININ BİR KISMINA O ZAMAN DA ORTAK OLMUŞ OLANLARLA ŞİMDİ "MİLLİ" CEPHE OLUŞTURUYOR. UTANMASALAR KENDİLERİNİ BİR DE GERÇEK KEMALİST İLAN EDECEKLER. EMPERYALİZME KARŞI UMUDU "DERİN" DESTEKLİ AKP OLANIN VAY HALİNE!

15 Temmuz darbe girişimi Türkiye siyasi tarihinde değiştirdikleri kadar gösterdiği ve açığa çıkardıklarıyla da anılacak. 15 Temmuz'la birlikte, darbe girişiminden önce beliren birtakım yönelimlerin somutlandığına, ağır aksak ve kararsız bir şekilde ilerleyen bazı arayışların ete kemiğe büründüğüne ise hiç şüphe yok. 15 Temmuz Türkiye'de her daim övülen devlet mekanizmasının ne halde olduğunu gösterdi örneğin. Devlet, 15 Temmuz darbe girişimi nedeniyle dağılmadı; devletin içinde bulunduğu hal, 15 Temmuz girişimini olanaklı kıldı. Sonrasında atılan adımlar yaşanan dağınıklık ve ortaya çıkan boşluğun ne denli büyük olduğunun somut ispatıydı. Türkiye'de devlet toparlanamıyordu...

YENİ BİR İTTİFAKIN KOŞULLARI VAR MI?

Türkiye'de devletin içler acısı hali, onlarca yıl boyunca bu devletin asıl sahibi olduğunu iddia edenlerin aynı aygıt içinde tekrar hak iddia etmeleri için hem bir sebep hem de bir fırsattı. Üstelik bu arayışlar da 15 Temmuz sonrasında başlamamıştı.

Daha 15 Temmuz'dan önce tartışılmaya başlanan MİT Müsteşarı Hakan Fidan'ın yerine ismi geçen eski bir asker siyasi kimliği ve kökeni, görev değişiminin gerçekleşmesinden bağımsız olarak ilginç bir ittifak arayışının gündemde olduğunun kanıtlarından bir tanesiydi.

Cemaat henüz 15 Temmuz günü

askeri bir isyana kalkışmamıştı, ancak Gülen taraftarlarının askeri ve sivil bürokrasinin içindeki gücünü en iyi, bu gerici çeteyi devletin içine yerleştiren AKP kadroları biliyor ve doğal olarak bu güçten çekiniyorlardı.

Bu gücün farkında olanlar yalnızca AKP'liler değildi elbette. Cemaatin AKP ile elele verip tasfiye ettiği devletin eski kadroları da neyi kayb ettiklerini bildikleri için, karşılardaki örgütün neyi kazandığı bilgisine hakimdi. Üstelik, devlet tecrübesi, Gülen'in çetesinden boşalan yerin AKP tarafından doldurulamayacak kadar büyük olduğunu söylüyordu. Dahası sorun yalnızca AKP'nin yetişmiş kadrolarının sayısının sınırlı olması değildi, Türkiye İslamcılığının doğası gereği cemaatler o kadar iç içe geçmiş bir haldeydi ki, AKP açısından kimin nereden olduğunu bilmek ve dolayısıyla kime güvenebileceğine karar vermek bazen imkansızdı.

15 Temmuz'dan sonra listeler ortaya çıktı ve hesaplaşma başladı. Cemaat gerçekten güçlüydü ve AKP, Gülen'in gücü ölçüsünde çaresizdi.

Varlığı tartışılmaz ve kendi kaynaklarıyla çözülemeyecek, üstelik acil bir ihtiyaç... Bu ihtiyacı karşılayacak hazır kadrolar... Ortak bir düşman olarak Gülen Cemaati... Peki tüm bunlar bir ittifak için yeterli mi? Nasıl bir ülke ve nasıl bir devlet sorularına benzer yanıtlar veriliyorsa neden olmasın...

BU DEVLET KİMİN DEVLETİ?

Kemalizm kökenli kadrolar ve AKP'nin beraber yürümesi için nesnel bir zeminin oluşması bu iki öbek

Ancak Erdoğan ve AKP'nin güçsüzlüğü ve çaresizliğini siyasi bir fırsat olarak gören ve Erdoğan'a el uzatan bazı kemalistlerin bu nesnel uzlaşma zeminini siyasi ve ideolojik açıdan nasıl tarif edip anlamlandırdıkları önemli ve Türkiye'nin yakın geleceğine ışık tutacak nitelikte.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin varlığını her şeyin üstünde tutan bu anlayışın devletin bağımsızlığı söylemini kullanarak, sınıfsız ve imtiyazsız bir kitlenin, ya da başka bir deyişle, sınıfsal kimliklerini bir kenara bırakan kitlenin ortak bir düşmana, Gülen Cemaati ve aslında Cemaatin iplerini elinde tutan Batı'ya karşı harekete geçmeyi savunmasının dramatik bir yanı var. Tıpkı Erdoğan'ı ve İslamcılar devlet yönetmeyi bilmemekle suçlamanın ikiyüzlü bir tarafı olduğu gibi...

Hepsi sırtını aynı yere yaslıyor çünkü. Batı ya da emperyalizm olarak kodlanan düşmanın aslında ne olduğunu anlamaktan kaçıyor ve bu devletin sürekliliğinin kaynağını bilmezlikten geliyorlar.

Dahası, AKP ve Erdoğan'ın beceriksizlikleri ve yanlışları üzerinde tepinirken

niş bir mutabakatın içinde herkese yeni roller tanımlamaya çalışsan da onlar...

BAŞKA BİR KEMALİZME DOĞRU MU?

Onları görmeden ve tanımlamadan, bu devletin asıl sahibinin patronlar olduğunu kabul etmeden bugün ileriye doğru tek bir adım dahi atılamaz. Sorunların köküne inilemez. Türkiyeli patron sınıfının bir bütün olarak sorumluluğunu kabul etmeden, emperyalizmi AKP ile kemalizmin ortak düşmanı olarak tarif etmeye çalışmak, içine düştüğümüz karanlığın asıl sorumlusu olan Türkiyeli patronları rahatlatmaktan başka bir işe yaramaz.

Üstelik buradan Batı'ya karşı bir cephe de çıkmaz. Emperyalizmin sınıfsal özüne, Batılı tekellerle Türkiyeli patronları birleştiren ortaklığa işaret edilmediğinde siyaseti tanımlayan ve tasnif eden tüm eksenler kaybolur. Bu eksenlerin olmadığı koşullarda muhtemel ittifakların hepsi meşrulaşır, siyasi ilkeler önemsizleşir. İki yüz yıldır emperyalizmin ülkedeki en önemli destekçisi olan İslamcılıktan anti-emperyalist bir müttefik yaratma hayalleri buradan doğar, Erdoğan ve AKP'nin Batı karşıtı olabilme ihtimaline böyle inanılır, AKP'nin tam bağımsız Türkiye ülküsüne sahip çıkabileceği hayaline işte bu şekilde kapılır.

Kemalizmin sınıfsal özünün inşa ettiği duvarlara çarpılan yer burasıdır. Defalarca, tarih boyunca hep olduğu gibi tekrar tekrar... Şayet önemli olan Türkiye halkınının, emekçilerin ve yoksulların çıkarlarıysa, böyle bir çerçevede kemalizm başkalaşsa ne olur, AKP kemalistleşse ve kemalizm başka bir akıma dönüşse ne değişir? Emekçiler açısından hiçbir şey.

AMERİKANCILIK FETHULLAHCILARIN TEKELİNDE DEĞİL. ÜLKEYE İHANET DE CEMAATÇİLİKTE İBARET DEĞİL.

Dünyaya emekçilerin penceresinden bakılmadığı, patronlar karşıya alınmadığı müddetçe siyasi komedinin alanı da genişliyor üstelik. Hep kızılan liberallerin 15 Temmuz öncesinde ne dediklerini hatırlayan var mı? Evet, yıllardır kemalizme karşı mücadele eden AKP'nin nefesinin kesildiğini ve kemalizme teslim olduğunu söyleyen liberalleri... AKP'nin liberal ve özgürlükçü çizgisinden bu nedenle uzaklaştığını, bu sebeple Kürtlere saldırdığını ve Avrupa ve Batı'ya karşı cephe açtığını iddia eden liberalleri... AKP ile kemalizmin buluşabileceği bir zeminden bahsedenler bunu bayağı önceden gören liberallere niye kızıyorlar o zaman? Tek sorun AKP'nin kemalizmle barışma tarihini AKP'nin Gülencilerle mücadeleye başladığı tarihle çakıştıran ve dolayısıyla AKP'yi cemaatçilikten kemalistliğe geçişle itham eden Türkiye liberalizminin cemaatçiliği mi?

OHAL'i fırsat bilip cumhuriyet tarihinin en büyük özelleştirme dalgalarından birisine hazırlık yapan, emekçilerin aleyhine yasal düzenlemelere hız veren, aldığı teşvikler ve destek nedeniyle sevinçten ne yapacağını şaşırıp patron ailelerinin övgüsüne mazhar olan AKP'yle ittifak telaşına düşen, patronların devletinde kendisine yer arayanların patronların yanından ayrılmayan liberallere kızmaya hiç hakkı yok.

Bu ülkeye ihanet cemaatçilikle eşitlenemez. Hiç durmadan ihanetten söz edenler emperyalizmle işbirlikçiliğin tek yolunun cemaatçilik olduğunu sakın iddia etmesinler, tarih onları hep yalanladı ve yalanlayacak. Bundan cesaret alarak iş yapmaya kalkışanlar bu ülkede dengelerin bir gün mutlaka değişeceğini ve o zaman bugün

■ **Özgür Şen**

kendi günahlarını temize çekme, kendilerini meşrulaştırma telaşı içindeler.

Bu devleti yıllarca layıkıyla yönettiklerini, görevlendirmeleri alnın secde görmesine göre değil liyakate göre yaptıklarını iddia edenlerin bu devleti yönetirken emekçi halka karşı işledikleri tüm suçlar bir yana, AKP'yi iktidara taşıyan ve kendi tasfiyelerinin koşullarını hazırladıklarını görmezden gelmeleri ilk bakışta komik duruyor olabilir. Hatta devletin asıl sahiplerinin çok iyi yönettiklerini düşündükleri devleti kendi elleriyle AKP'ye ve Cemaate teslim etmelerine acı acı gülünebilir. Ama hakikaten komik değil...

Çünkü bir süreklilik var ve bunu politik bir komedi olarak görmek bu gerçeği gözden saklıyor.

Bu cumhuriyetin ve devletin bir sahibi var. Üstelik ilk günden beri bu böyle. Cumhuriyetin ilk yıllarında atılan ileriye doğru adımlar da, sonraki hızlı çürüme ve gerileşmenin mimarları da aynı. Devleti yönetmek için görevlendirdiklerini sonra gönderen, şimdi karşı karşıya kaldıkları garabete çözüm arayan ve ge-

ÜSTELİK ÜLKEDE KAPİTALİZMİN TEK DERDİ DE BU DEĞİL **Berlin'de İslamcı**

**YÖNETENLER, SOSYAL BARIŞIN, "İSLAMCI TÜRKLER" VE TETİKLEYECEKLERİ
SALDIRGAN ALMAN SAĞI NEDENİYLE HIZLA TARİHE KARIŞACAĞINI
DÜŞÜNÜYOR OLABİLİR. SOSYAL BARIŞI BUNLARLA BAĞLANTILI GERGİNLİK
VE KOPUKLUKLARLA GARANTİYE ALAMAYACAKLARINI, KRİZ VURMAYA
BAŞLADIĞINDA TIPKI DİZGİNSİZ MÜLTECİLER GİBİ, 82 MİLYONLUK ÜLKENİN
TEMELLERİNİN SARSILABİLECEĞİNİ BİLİYORLAR.**

Hepsi birbirini izliyor sanki. AB'nin İslamcı Ankara yönetiminden duyduğu huzursuzluğu artık diplomatik imaların arkasına gizlememe kararı aldığı söylenebilir. Lider Almanya bu konuda daha açık yürekli bir yol izlemeye başladı. Angela Merkel hükümeti, Erdoğan rejiminden duyduğu rahatsızlığı, Sol Parti'nin bir soru önermesine yanıt diye yapııştırıp kamuoyunun bilgisine sunuverdi. Buna sürpriz diyemeyiz. Başka bir şey oluyor. Kaynayan başka şeyler var.

AB'nin efendisi konumundaki neo-liberal Almanya, daha doğrusu Alman zenginleri, benzersiz boyutlardaki sermaye birikiminin yanı sıra sokaklarda Türkiye damgalı bir iç politika sorunuyla koyun koyuna yaşamak zorunda olduğunu anladı. Sadece siyasetçiler değil... İktisatçılar ve ekonomi medyası da, Almanya'nın, İtalya'da resmen çöküşe giden ve her an patlak verebilecek banka krizinden sonra ayakta durmasının zor olduğunu, hatta buradan alacağı darbeye Güney Avrupa yoksulları gibi tahammül gösteremeyeceğini hatırlatıyorlar. Bu endişelerin üzerine 3 milyonluk bir "halk grubunun", patlayacak bir krizi öne çekmek veya derinleştirmek için bir aracı rol üstlenebileceği beklentisi biniyor. "İslamcı Ankara" ve "despot" kadroları, AB'nin en zengini Berlin için muhtemel bir krizin hızlandırıcısı olarak görülüyor. Bu endişelerini şimdiye dek, biraz da mülteci şantajı nedeniyle, dolaylı sinyallerle ifade etmişlerdi. Fakat artık diplomatik dili terk ettikleri görülüyor.

Art arda yayımlanan ve skandal nitelikli sonuçlar içeren son araştırmalar bir şeyin sürekli altını çiziyor: Berlin, en az Washington kadar AKP veya Erdoğan rejiminden rahatsız. İki başkent de Ankara'ya mahkûm, ama ikisi de bu İslamcılarının bu halleriyle başa bela olacağını düşünüyor. Özellikle Berlin'deki "Kabak bizim başımıza patlayacak" korkusunun bu denklemde önemli bir payı var. Türk sorunu, İslamcılık ambalajıyla Almanya'yı dağıtabilir.

BERLİN 15 TEMMUZ'DA DA TEMKİNLİYDİ...

Bu belirsizlikten güç alarak olmalı, Berlin, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ı bir diktatör ve Türkiye'deki AKP rejimini de bir diktatörlük olarak gördüğünü

saklamıyor. Erdoğan, Berlin'in 15 Temmuz'daki darbe kalkışmasında bile kendisini desteklemediği görüşünde. Haksız değil. Gerçekten de Almanya'da Erdoğan rejimi lehine bir sempati yok. Ankara'nın elini kolunu bağlayacak olan, Berlin'in bu olumsuz yaklaşımını uygun kanallardan Avrupa ve dünya kamuoyunun bilgisine sunmaya başlaması.

Nitekim bir girişim, geçen hafta sonunda büyük sermayenin bizzat kendisi, muhafazakâr ve Almanca konuşulan dünyanın da en büyük ve en etkili ekonomi gazetesi Handelsblatt üzerinden yaşandı. Bu gazete, 12 Eylül darbesinin suskun ve etkili dış destekçisi, eski başbakanlardan Helmut Schmidt'in mirası konumundaki haftalık "sosyal demokrat" gazete "Die Zeit"ın da yayıncısı olan grubun bünyesinde yayımlanıyor. Handelsblatt, geçen hafta sonu sayısındaki geniş kapak dosyasını "Bir diktatörlüğün doğumu - 2016" başlığıyla ve Erdoğan heykeline "biat eden" Angela Merkel illüstrasyonu, Türkiye'ye ve etkilerine ayırdı. Avusturya ve Alman basınında "Türkiye'nin o kadar da önemli bir ekonomik kayıp olmayacağına" yönelik haberler ise artıyor.

Bunu adeta tamamlayan bir diğer çıkış da, hafta başında Sol Parti'nin verdiği soru önermesine hükümet adına Federal İçişleri Bakanlığından gelen yanıtla yapıştirilerek geldi. Merkel hükümetinin, Ankara'ya "terör destekçisi bir devlet" gözüyle baktığı ilan edildi. Bu yanıtın düşünülmeden yayına verildiğini kim söyleyebilir?

"İslamcı Türklerin", bir diğer ifadeyle, Almanya'da yaşayan ama kökleri Türkiye'deki 3 milyonluk bir nüfusun, Avrupa karşıtı dinci-milliyetçi bayraklar altında ve sokaklarda hesaplaşma sinyalleri vermesi, gerçekten tedirgin edici bir olasılık. Tedirgin edici, çünkü yakınlarda özellikle AB'nin bu hegemon ülkesini darmadağın edebilecek bir finansal-ekonomik krizin patlayacağına kesin gözüyle bakılıyor. Yönetenler, sosyal barışın, "İslamcı Türkler" ve tetikleyecekleri saldırgan Alman sağı nedeniyle hızla tarihe karışacağını düşünüyor olabilir. Kaldı ki, Alman medyası sürekli bir başka şeyi de öne çıkarıyor: Türkiye Türk-

Ankara sıkıntısı derinleşiyor

lerin kendi ülkelerinde Erdoğan'a yüzde 50'lik bir destek verdiği, ama bu oranın Almanya'daki sandıklarda yüzde 60'lara çıktığı, masanın ortasında duruyor. Sosyal barışı bu gerginlik ve kopukluklarla garantiye alamayacaklarını, kriz vormaya başladığında tıpkı dizginsiz mülteciler gibi, 82 milyonluk ülkenin temellerinin sarsılabileceğini biliyorlar.

TÜRKİYE'DEN İÇ SAVAŞ İTHALİ

Bir sınıf ve yoksulluk sorunu olan "Türk sorunu" her gün yeni bir biçim altında Almanya'nın siyasi gündemini zorlar ve Ankara'nın desteğiyle sorunları da İslamleştirirken, medya ve siyaset sınıfı, Ankara'daki bir savaşın Almanya'ya yansımalarına engel olmaya çalışıyor. Sermayenin bu gergin süreçte

denge aradığı, ama bulmakta güçlük çektiğini gösteren işaretler çok. Alman yayıncılığı ve okurlar, şu sıralarda en çok "kapitalizmin artık sonuna geldiğini ilan eden" kitaplara ve bu kitapların yazarlarına ilgi gösteriyor: Paul Mason, Wolfgang Streeck, Wolfgang J. Koschnick, Oliver Nachtwey gibi yeni "antikapitalist uyarıcılar" ana akım medyanın da gülleri arasında. AB ve Alman solu ise hâlâ "acil demokrasi" çağrılarıyla sosyalizm korkusunu sürdürüyor. Sistem çatırıyor.

Belki de bu çatırtı nedeniyle, Almanca konuşulan dünyanın en büyük ve etkili günlük ekonomi gazetesi, Handelslatt, geçen hafta sonunda gazeteyi, ağır bir hakareti de göze alarak, Türkiye'ye ve "Erdoğan'ın diktatörlüğüne" ayırdı. Bu arada "burka yasağı" tartışmaları boyutlanarak devam etti. Alman televizyonlarındaki en rağbet gören tartışma programlarının konusu Türkiye ve İslam. Müslümanlığa cephe açmış sağ popülist AfD'nin, eylül ayındaki eyalet seçimlerinde patlama yapmasından korkuluyor. En büyük televizyon kanallarında, açıkça, adını da vererek, Almanya'nın Erdoğan ve diktatörlüğüne daha ne kadar tahammül edebileceği tartışılıyor.

AB'nin tartışmasız sahibi bir ülke, içindeki Erdoğan hayranları nedeniyle zor günlerden geçiyor. Ankara ve etkisi, sevimsiz bir risk faktörü artık. Erdoğan, Alman sermayesinin, siyaset sınıfının ve medyasının gözünde, gününü saymaya başlayan bir Saddam, Mubarek veya Mursi gibi. Berlin'in, tahtından indirilecek "Erdoğan rejimi kadrolarına" kolay kolay "sığınma hakkı" tanımayacağı anlaşılıyor. Sanki her kapitalizm kendi bacağından asılıyor.

■ Osman Çıtsay

TÜRKİYE-RUSYA İLİŞKİLERİNİN KOLAY ÇÖZÜLMEMEYECİK SORUNU

Rusya ile Suriye'de Kürt dansı

RUSYA İLE YAKINLAŞMA KONULARINDA SPEKÜLASYONLAR HAVADA UÇUŞUYOR. TÜRKİYE'NİN RUSYA'DAN ASIL BEKLENTİSİ, ROJAVA'YA SIRTINI DÖNMESİ. RUSYA'NIN CİHATÇI GRUPLARA DÖNÜK SALDIRILARININ KESİLMEDEN SÜRDÜĞÜ VE ŞİMDİ İRAN'DAKİ ÜSTEN KALKAN UÇAKLARIN DA DEVREYE GİRDİĞİ BİR ZAMANDA BU İSTEĞİ KARŞILAMASI İÇİN ÇOK NEDEN YOK GİBİ GÖRÜNÜYOR.

Türkiye'nin Rusya ile yakınlaşması nedeniyle Suriye'de desteklediği cihatçı grupları gözden çıkarabileceğini söylemek için henüz çok erken. Türkiye, Rusya karşısında söylem yumuşatarak, ancak Suriye konusunda aynı tezlerde ısrar edeceğini gösterdi. Bunun en önemli nedeniyse Rojava...

Türkiye'nin Kasım 2015'te düşürdüğü Rus savaş uçağı için özür dilemesi ve Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan'ın 9 Ağustos'ta St. Petersburg'da Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin ile buluşmasının ardından, Türkiye'nin Suriye'de cihatçı gruplara verdiği desteği çekebileceği ve dahası sınırı mühürleyebileceği tezleri havada uçtu.

Başbakan Binali Yıldırım'ın, 15 Ağustos'ta yaptığı açıklamada Suriye'de Devlet Başkanı Beşar Esad'ın liderliğindeki geçiş sürecini "uzun vadeye" yayan ve Türkiye'nin altı yıldır yönettiği Esad'ın koşulsuz şartsız istifasına dair tezlerinden geri adım gibi görünen açıklamaları da bu tezlerin güçlenmesini sağladı.

SÖYLEMLERİN SADECE AMBALAJI DEĞİŞTİ

Ancak ihmal edilen nokta, Türkiye'nin aslında Esad karşıtı söylemlerini yumuşatırken, henüz Esad'ın varlığını kabullenen bir çizgiye gelmediği. Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, 15 Ağustos'ta CHP lideri Kemal Kılıçdaroğlu'nu ziyareti öncesinde yaptığı açıklamalarda "Suriye'deki yönetimin kapsayıcı olması gerektiği" gibi Esad'lı geçiş sürecine dair açık kapı izlenimi veren bir tonda konuşsa da, "Biz Esad'ın gitmesi konusunda başından beri aynı görüşteyiz" diyerek, aslında eski tezi yeni bir ambalajla sunmak dışında bir değişiklik yapmadıklarını da göstermiş oldu.

Türkiye bu süreçte sadece Rusya'nın Suriye'deki askeri varlığı ve operasyonları konusunda ciddi anlamda söylem yumuşattı. Örneğin 28 Aralık'ta "Rusya'nın Suriye'de ne işi var" diyen Erdoğan, Putin'le yapacağı görüşmenin hemen öncesinde, 8 Ağustos'ta "Rusya'nın katılımı olmadan Suriye sorununa çözüm bulmak imkansız" noktasına geldi. Benzer biçimde Ankara, 16 Ağustos'ta Rusya'nın İran'daki Hamedan Üssü üzerinden Halep'teki Türkiye destekli cihatçı gruplara yönelik hava saldırılarını yoğunlaştırmasına da sessiz kaldı.

TÜRKİYE ROJAVA'YA SAPLANIP KALDI

Türk dış politikasının Suriye özelinde yaşadığı iflas sırsı olmasa bile, Türkiye'nin Esad'ın istifası noktasındaki anlamsızlaşan ve Türkiye'yi Suriye savaşında basit bir figüran rolüne indirgeyen yaklaşımındaki ısrarının asıl nedeni, güney sınırındaki PKK bağlantılı PYD ve YPG'nin kontrolü altında bulunan Rojava....

Önce bir parantez açmak gerekiyor. Suriye'de Türkiye ile ilişkilerine göre gruplar üçe ayrılabilir:

- Birinci gruptakiler için Türkiye sadece bir ikmal yolu. YPG'nin omurgasını oluşturduğu Suriye Demokratik Güçleri içindeki Arap gruplar bu kategoride yer alıyor.

- İkinci gruptakiler ise, Türkiye ile iyi ilişkilere sahip olmakla beraber, karar alma ve strateji belirleme noktasında para ve silah kaynaklarının sözünü dinliyor. Bu kategoride, Suudilerin favorisi İslam Ordusu ve Halep'teki bazı ÖSO grupları yer alıyor.

- Üçüncü kategoridekiler ise, 'Fetih Ordusu' adı altında bir araya gelen Nusra Cephesi ve Ahrar'uş Şam'ın yanı sıra, yabancı militanlardan oluşan Cund'uş Şam gibi gruplar...

AKP'nin Suriye konusunda farklı nüanslar içeren açıklamaları, Rojava konusunda mutlak bir örtüşmeye sahip. Hem Dışişleri Bakanı Çavuşoğlu, hem Başbakan Binali Yıldırım hem de Cumhurbaşkanı Erdoğan, PYD yöne-

timine izin verilmeyeceğini açıkça dile getirirken, Suriye'nin toprak bütünlüğünü çözüm sürecinin ön şartı olarak gösterdiler.

Rusların Lazkiye'ye yerleştirdiği gelişkin S-400 hava savunma sistemi ve ABD'nin sahadaki özel birlikleri Türkiye'nin Rojava'ya yönelik doğrudan bir askeri saldırganlık konusunda elini bağlarken, sahadaki bu yukarda andığımız üçüncü grup tek müdahale enstrümanına dönüştü. Örneğin, Financial Times'tan öğrendiğimiz kadarıyla Türkiye'nin haftalarca kamyonlarca silah yolladığı Halep'teki savaşta başı çeken üçüncü grup oldu. Bu gruplar, bir hafta önce Halep'te Suriye ordusunun tesis ettiği kuşatmayı kırdığını açıkladıktan kısa bir süre sonra YPG'ye yönelik tehditlerini yüksek sesle dile getirmeye başladı. Örneğin, Fetih Ordusu'nun dini lideri olarak görünen Şeyh Muheysini, Halep'teki Emevi Camii'nin avlusunda yaptığı açıklamada, Halep'te 'rejimin işini bitirdikten sonra PKK'yı da hedef alacaklarını' söyledi.

Türkiye, cihatçıları Rojava'ya karşı bir koz olarak elinde tuttuğu müddetçe, Esad'la doğrudan temastan veya Şam'daki mevcut yönetimi meşru gördüğünü ilan etmekten uzak duracaktır. Üstelik Türkiye, Esad yönetiminin bu krizi aşması durumunda, kendilerinden intikam almasından endişeli. Esad, hem uluslararası platformda gündeme getirebileceği Erdoğan'a yönelik suçlamalar nedeniyle hem de Kürtlere Türkiye'ye karşı yardım edebilecek olması nedeniyle Ankara için hala bir tehdit.

GERİLİM KAÇINILMAZ

İşte bu tutum, Türkiye'nin Rusya ve ABD'yle yeni sürtüşmeler yaşamasının kaçınılmaz olduğunu gösteriyor. ABD'nin, cihatçı grupları sahadaki Şam yönetimine karşı, Türkiye ve Suudi Arabistan vasıtasıyla kullanmak isterken, bu grupların bir diğer müttefiki YPG'ye yönelik tehditlerini görmezden gelmesi mümkün görünmüyor.

Rusya ise bir yandan dostluk mesajları veren Türkiye'nin, bir yandan sahadaki

ABD'nin elini rahatlatan cihatçı grupların arkasında olmasını kabullenmeyeceğini birçok defa gösterdi. Örneğin, Foreign Policy'de yer alan bir haber, Erdoğan ve Putin'in Rusya'da 'dostluk' mesajları verirken aslında perde arkasında hesaplaşmaların yaşandığını gösterdi. Haberde, Rusya'nın BM Büyükelçisi Vitali Çurkin'in Erdoğan Rusya yolundayken, BM Güvenlik Konseyi'nin kapalı oturumunda Türkiye'yi cihatçı gruplara verdiği destek yüzünden topa tuttuğuna yer verildi. Dergiye konuşan batılı bir diplomat, "Ruslar çok sertti" derken, bir başka uzmanın "Çurkin belki de ilk kez haklıydı" sözünün altını çizmek gerekiyor.

Üstelik Rusya, uçak düşürme krizinin aşılmış olmasına rağmen, sahadaki Türkiye'nin cihatçı gruplara desteğinin doğrudan zararını görüyor. 1 Ağustos'ta İdlib'te cihatçılar tarafından düşürülen helikopterin Türkiye üzerinden silahlı gruplara sağlanan omuzdan atılabilen, güdümlü bir uçaksavar füzesiyle vurduğu gündeme geldi. Bu olaydan bir gün sonra da Rusya, bu füzelerin depolandığı iddia edilen Türkiye sınırındaki Bab el-Hava'da cihatçılara ait bir depoyu seyir füzesiyle vurdu.

RUSLAR ROJAVA'YI SATABİLİR Mİ?

9 Ağustos'ta da Çurkin'den, Türkiye'nin Suriye'nin toprak bütünlüğünü koruması için Cenevre'de devam eden görüşmelere PYD'nin katılımını engellemekten vazgeçmesi gerektiği açıklaması geldi.

Türkiye'nin Rusya'ya PYD'ye yönelik desteği çekmesi için baskıda bulunduğu bir sır değil. Erdoğan, Putin ile yapacağı görüşme öncesinde Türkiye'nin terörle mücadele konusunda Putin'den yardım istediğini ve Ankara'nın da Rusya'ya bu konuda yardıma hazır olduğunu söyledi. Putin-Erdoğan görüşmesinin hemen ardından, Türkiye'nin Rusya ile kurulacak ortak bir askeri mekanizmayı hedeflediği ve bu noktada Moskova yönetiminden Türk uçaklarının Lazkiye'deki S-400'ler tarafından düşman olarak algılanmaması ricasında bulunduğu haberleri basına yansıdı. Hatta Suriyeli el-Vatan gazetesi, Erdoğan'ın "Siz Kürtlere verdiğiniz desteği çekin, biz de sınırı kapatalım" dediğini ileri sürdü. Türkiye bu noktada Rusya'daki PYD bürosunun kapatılmasını bir iyi niyet göstergesi olarak bekliyor. Ancak Rusya bu yönde taviz vermekten uzak.

Çünkü Türkiye, NATO kampında yalnız kaldığı gibi, Rusya'nın sahadaki Türkiye'nin vaatlerine gerek duymamasını sağlayacak bir askeri yapılanmaya sahip. Türkiye sınırı açık tutsa bile Rusya şimdi İran'dan kalkacak stratejik bombardıman uçaklarıyla cihatçı grupların belini bükmede zorluk çekmeyecek.

Son olarak şunu sormak gerekiyor: "Sınırı kapatma sözü verse bile bu sözü tutacağı şüpheli Erdoğan için Rusya neden Suriye'de yükselişe geçen ve ABD ekseninden koparmak istediği Kürtlerden vazgeçsin?"

"SINIRI KAPATMA
SÖZÜ VERSE
BİLE BU SÖZÜ
TUTACAĞI
ŞÜPHELİ ERDOĞAN
İÇİN RUSYA
NEDEN SURİYE'DE
YÜKSELİŞE
GEÇEN VE ABD
EKSENİNDEN
KOPARMAK
İSTEDİĞİ
KÜRTLERDEN
VAZGEÇSİN?"

KEMAL OKUYAN

En büyük suç

Gülen Cemaati devleti ele geçirmiş. Öyle diyorlar. Ortaya çıkan tablo, cemaatin biraz da devletin kendisi olduğunu gösteriyor, “ele geçirme” bu durumu karşılamıyor. Karşılayamaz da. Gerçek bunun tamamen tersi.

Cemaatin neden ve nasıl etkisini artırdığına ilişkin epey söz söylendi, söyledik, bunları burada tekrar etmeyeceğim.

Ancak sorunu baş aşağı çevirip şu sorunun yanıtına odaklanacağım: Devlet nedir, kimdir?

Marksistler devlete hangi mekanizmaların sınıfsal karakter verdiğine, devletin egemen sınıfa nasıl hizmet ettiğine, devletin bu hizmet sırasında kendine özerk bir alanı hangi ölçüde yaratabildiğine, sınıfların ortadan kalkmasıyla devletin bugünkü anlamıyla neden sönmelenip yok olacağına ilişkin çok kapsamlı bir tartışma yürüttü bugüne kadar. Çok değerli bir külliyat var bu karmaşık yapıyı çözmek, anlamak için.

Devlet karmaşık ama bir düzlemde son derece basit. Bugünkü toplumsal gerçeklikten yola çıkarsak, devlet patron sınıfına hizmet eder. Devletin kutsallığına ikna olmamız için onca çaba sarf etmelerinin bir nedeni de bu hizmeti perdelemek, devletin belli bir sınıf ya da zümreyi değil, tüm yurttaşların çıkarlarını temsil ettiği yalanını geniş toplumsal kesimlere yedirmektir.

Peki, “kutsallık” aynı zamanda devletin süreklilik arayışı ile ilgili değil midir? Örne-

ğin biraz da bu sürekliliğe işaret etmek için vurgulanan “devlet aklı” denen olguda belli bir gerçeklik yok mudur?

Kavramlar önemlidir. “Devlet aklı”na olumluluk atfedilir, “derin devlet”e olumsuzluk! İkide bir NATO ve CIA’ya küfredip, ABD demokrasisini yere göğe sığdıramayanların da yaptığı budur. Derin devlet kötücül bir kurumsallaşmaysa, “devlet aklı” da öyle olmalıdır. CIA’dan nefret edip Obama yönetimine tapınmak, anlaşılmaz, ahmakça bir tutumdur.

Şimdi, şu “devlet aklı” denen ve bugünlerde üzerinde yeniden durulmaya başlayan kavrama içerilmek istenen anlama yakından bakalım. Ve geneli bırakıp, özele, Türkiye Cumhuriyeti’ne odaklanmaya çalışalım. “Devlet aklı” derken, 1923’ten beri bu ülkede, her ne olursa olsun, tutarlılığını her durumda koruyan, değişen koşullarla cumhuriyetin kuruluş felsefesi arasındaki bağlantıyı yeniden ve yeniden kuran bir çekirdek kastediliyor. Kimileri bunu dar bir ekip olarak resmediyor, kimileri en üst kademedeki görevlileri de içine alan “aşılamayacak” bir işletim sistemine işaret ediyor. Bir dönem “devlet aklı”nın TSK’da cisimleştiği düşünülürdü, 15 Temmuz’la birlikte o efsaneye son darbe de indirilmiş oldu.

İŞİN ASLI NEDİR?

İşin aslı, “devlet aklı”, sermaye egemenliğinin ve bu egemenliğin dünya sistemine

“SERMAYE SINIFI KENDİ ÇIKARLARINI HER DURUMDA SAĞLAMA ALIYOR. TÜRKİYE’Yİ TEHDİT EDEN İŞTE ASIL BU SINIFTIR. EN BÜYÜK SUÇ ÖRGÜTÜNÜ, EN TEHLİKELİ ŞEBEKEYİ BÜYÜK TEKELLER OLUŞTURMAKTADIR. TELEVİZYONDA İZLEYEMEDİĞİNİZ İŞTE BU SUÇ ÖRGÜTÜNÜN İTİRAFLARIDIR. 4 EYLÜL’DE KARTAL’DA BU SUÇ ÖRGÜTÜNE KARŞI DA TOPLANACAĞIZ.”

Örgütü

eklemlenmesinin sürekliliğini sağlayan mekanizmaların toplamından başka bir şey değildir. Bu sonuca, sürekliliğin konusundan hareket ederek de ulaşıyoruz. Türkiye Cumhuriyeti tarihi boyunca hükümetler değişmiş, darbeler gerçekleşmiş, toplumsal hareketlenme ve kalkışmalar yaşanmış ve siyasal alan genel olarak istikrarsız, sürprizlerle dolu bir görüntü vermiştir. Ancak her durumda ve örnekte büyük sermaye, tekellerin iktidarı, patron tayfasının çıkarları gözetilmiştir. Kapitalizm krizden kurtulamaz, kendi iç çelişkilerinden ne ulusal ne uluslararası ölçekte arınamaz, bu anlamda hep dertlidir ama bu sermaye egemenliğinin doğal durumudur. Tarihimiz boyunca patronların borusunun öttüğü gerçeği değişmemektedir.

Devlet akli budur. Derin devlet ise, sermaye egemenliğinin sürdürülmesi için aslında baştan aşağıya adaletsiz olan yasal düzlem yetmediğinde devreye sokulan olağanüstü mekanizmalardır.

Yani...

Kimse boşuna uğraşmasın, devlet akli da derin devleti de mistikleştirmenin bir anlamı yok, gerçek bütün pornografisiyle karşımızda durmakta: Sermaye!

Fethullahçılar ya da ulusalcılar ya da batıcı kemalistler ya da liberaller, hiç fark etmiyor, farklı ideolojik-siyasal yönelimlere sahip asker-sivil bürokrasinin belli dönemlerde kendisini “devlet akli”nın asıl sahibi olarak görmesi hem kaçınılmaz hem de bir noktadan sonra değersizdir. Egemenliğin sınıf karakterine, devlete de dahil olmak üzere, müdahale eden bir devrim olmaksızın devletin, bürokrasideki ağırlıklı yönelimin tercihlerine göre rota değiştirmesinin sınırları vardır ve özellikle belli bir andan değil de süreçlerden söz ediyorsak, evet hep sermayenin düdüğü öter.

Bugün, darbe girişiminin bir ay kadar sonrasında, bu söylenenler özellikle önemlidir. “Devlet akli”nin Fethullahçıların küresel güçler tarafından kullanıldığını söylemekte olduğuna görüyoruz. Daha doğrusu, “devlet akli”na bu önermenin yakıştırıldığına inanmamız isteniyor. Bir açıdan doğrudur, bir açıdan tamamen yanlış.

“Küresel” kodlaması, Türkiye’nin yerleşik güçlerinden Nurculuk ile onun “modern” türevi olan Fethullahçılığın ülkenin iç dinamiklerine “yabancı” bir unsur olarak gösterilmek istenmesinin sonucudur. Oysa Türkiye’de Fethullah ne kadar “küresel”se, bugün “milli güç” kuyruğuna giren sermaye adına ne varsa onlar da o kadar “küresel”dir. Doğan

sınıfına açılan olanaklardır.

Cumhurbaşkanı hayatını son anda kurtarmış, TBMM bombalanmış, binlerce devlet görevlisi tutuklanmış, on binlercesi açığa alınmış ama bakıyorsunuz düzenlemelerin siklet merkezinde patronlar duruyor. Bir ay içinde on yılda yapılamayacak düzenlemeler yapılmış sermaye sınıfı için! Her kararname, Meclis’e milli uzlaşma adına gelen her yasadan piyasanın acımasız saldırısı çıkıyor. Dehşet. Fethullahçı darbeden daha tahripkâr!

NEDEN? NE KOVALIYOR SERMAYE SINIFINI?

Yasal hiçbir dayanağı olmayan ve kısa süre sonra Erdoğan’ın başını ağrıtabilecek olan “mülkiyete el koyma” ve hukukun askıya alındığı gözaltı-tutuklama furçası sırasında kimsenin ilgilenmediği “ekonomik” tedbirleri ardı ardına geçirterek fırsatçılık yapıyorlar. Geçirterek diyorum, Saray-Çankaya-iş dünyası üçgenindeki trafiği yakından takip edin, hak verirsiniz.

Hükümet kanadı, büyük bir komploün ardından kendini güvenceye almanın yolu olarak sermayeye koşulsuz hizmeti en garantili yol olarak görüyor.

Devletin yeniden yapılandırılmasında “özelleştirilmiş devlet” perspektifi hakim kılınıyor. Böylece, Erdoğan’ın yetkilerinin arttığına ilişkin kanaat güçlendirilerek kestaneleri ateşten onun alması sağlanıyor ama aynı zamanda Erdoğan’ın da kontrolünü kolaylaştıracak, hatta onu basit bir aktöre indirgeyecek mekanizmalar oluşturuluyor.

Bir suç örgütü suçüstü yakalanıp çarşıya getirilince, asıl kolektif suç örgütü, sermaye sınıfının kolektif çıkarları doğrultusunda bütün gücüyle bastırıyor, kamu çıkarlarını, emekçinin hakkını bombalıyor, topa tutuyor.

Hemen söylemek gerekiyor, bu bir geçiş devresidir, Türkiye’nin kısa süre içinde yeni hamlelerle sarsılması büyük olasılıktır. Ama sermaye sınıfı kendi çıkarlarını her durumda sağlama almaktadır.

Türkiye’yi tehdit eden işte bu sınıftır. En büyük suç örgütünü, en tehlikeli şebekeyi büyük tekeller oluşturmuştur.

Televizyonda izleyemediğiniz işte bu suç örgütünün itiraflarıdır. Ablalar, Balyoz’dan haksız yere yargılananlar, itirafçı fetocular, derinler, sığılar, üfürükçü hocalar konuşur ama bir tanesi memleketin su başlarını tutan bu alçak sınıftan söz etmez.

4 Eylül’de Kartal’da bu suç örgütüne karşı da toplanacağız.

grubuyla Fethullah Gülen arasında uluslararası tekellerle bağlantı açısından bir karşılaştırma yapmak kadar ahmakça bir şey olabilir mi?

Bize deniyor ki, cemaat doğrudan bir CIA operasyon aygıtıdır. Doğrudur, son yıllarda bu daha da belirgin hale gelmiştir ama CIA yıllardır ne halt yemektedir?

Örnek olsun, CNN ne halt yemektedirse onu! Emegün, onun siyasal temsilcisi sosyalizmin uluslararası alanda bastırılması, hatta yok edilmesi; temel hedef budur.

Bu kez denecek ki, CIA yalnızca uluslararası tekellerin değil aynı zamanda özel olarak Amerikan emperyalizminin çıkarlarını savunmaktadır ve bu söylenen de yüzde yüz doğrudur.

Ancak o zaman şunu sormak gerekir, ABD emperyalizminin çıkarlarını savunduğu apaçık olan askeri, ekonomik, siyasal, kültürel kurum ve mekanizmaların Türkiye’deki etkisi nereden kaynaklanmaktadır? Somut olarak Fethullah Gülen’in TSK’dan polise, yargıdan diplomasiye, eğitimden sağlığa, sanayiden ticarete uzanan şebekesini Amerikan ajanları mı yoksa kapitalizm bataklığı mı başımıza bela etmiştir.

Fethullah ya da benzeri şebekeler Küba’ya da sızmaya çalıştı, buna ne engel oldu? Elbette ki Küba’daki toplumsal sistem!

Evet, birbirimizi kandırmayalım, cemaat Amerikancıdır, CIA’nın operasyonel aracıdır ama onun gücü sermaye sınıfımızın doymaz kâr hirsından ve kendi egemenliğini sürdürme çabasından gelmektedir.

ASIL SUÇ ÖRGÜTÜ BUDUR: SERMAYE EGEMENLİĞİ.

15 Temmuz’da devlet epey bir sarsılmış, altüst olmuş, hatta bazı kurumları açısından sıfır noktasına düşmüştür ama 16 Temmuz’dan itibaren devletin yeniden yapılanması ya da iktidarın deyimiyle temizlenmesi için başlatılan olağanüstü hale damga vuran TSK ya da yargıdaki tasfiyeler değil, sermaye

DERİN DEVLET,
SERMAYE
EGEMENLİĞİNİN
SÜRDÜRÜLMESİ
İÇİN ASLINDA
BAŞTAN AŞAĞIYA
ADALETSİZ OLAN
YASAL DÜZLEM
YETMEDİĞİNDE
DEVREYE
SOKULAN
OLAĞANÜSTÜ
MEKANİZMA-
LARDIR.

Rus-Türk yumuşaması: Batı 'serin' duruyor

AKP TÜRKİYESİ'Nİ İKİ TARAFINDAN ÇEKİŞTİRENLER DE, ÜLKEYİ YÖNETENLER DE BATI KAMPINDAN AYRILMA GİBİ BİR PERSPEKTİFE SAHİP DEĞİL. KİMSENİN BUNA NİYETİ OLMADIĞI GİBİ GÜCÜ DE YOK. ANCAK ZURNANIN ÖTTÜĞÜ YER DE ZATEN BURASI: ZAYIFLAMIŞ YA DA ÖYLE BİR GÖRÜNTÜ VERMİŞ NATO, KİMİN İŞİNE GELİR?

Geçen Kasım ayında düşürülen Rus uçağının ardından neredeyse ilân edilmemiş bir savaşın kıyasına gelen Rusya-Türkiye ilişkileri, "yumuşama"nın ardından hızlı bir gelişme sürecine girmiş görünüyor. Her ne kadar, Erdoğan ile Putin'in görüşmesinden sonra, Rus lider ekonomik ve siyasi ilişkilere dair ihtiyatlı duruşunu bozmasa da, Türk Cumhurbaşkanı'nın "dostum Putin"e yağdırdığı iltifatlar, görünenden fazlasının da yakın zamanda ortaya çıkacağını düşündürüyor. Bir nevi, veren çok razı, alacaklı ise hesabı diğerinin burnuna burnuna tutuyor. BBC için izlenimlerini yazan Sarah Rainsford'a inanacak olursak, Putin, kendi standartlarındaki sınırlandırılmış gülümsemesine göre bile daha az gülümsemişti, Erdoğan'ın elini sıkarken. Tersinden, Erdoğan'ın sevinci ise sonsuzdu. "Saymayı bıraktım", diyor Rainsford, Erdoğan'ın kaç defa "dostum Putin" dediği ile ilgili istatistik hakkında yazarken.

Bununla birlikte, bu alacak-verecek işinde, en azından bizim örneğimizde, iki unsur yok. Rusya-Türkiye yakınlaşması, her iki taraf açısından da aynı zamanda Batı ile bir pazarlığı davet ediyor. Rusya açısından hedef ve yöntem değişmiş değil: NATO'yu içeriden bölmek, zayıflatmak, ittifaka mensup ülkeleri birbirine düşürmek ya da ittifakı yekvücut olmaktan çıkartmak. Bunun için, daha birkaç ay önce yine NATO ile Türkiye'nin arasını açmaya çalışıyordu, ama tersinden: IŞİD destekçisi Türkiye, NATO üyesi olarak kalabilir miydi?

Şimdi, aynı senaryo başka bir şekilde oynanıyor: Türkiye, darbe destekçisi bir NATO ile aynı yolda yürüyebilir mi?

Ancak iş Erdoğan'a gelince, bu tip bir plan-program ihtimali ortadan kalkıyor. Çok değil, daha bir ay önce, NATO'yu Karadeniz'de Rusya'ya karşı ürkek davranmakla suçlayan aynı Erdoğan değil miydi? "Monşerlerin" bile dilinin ucuna gelmeyen bir cüretle, Türkiye'nin aslında NATO toprağı olduğunu söyleyen, şimdilerde Ankara'yı Batı'dan kopartıp Avrasya'ya yakınlaştırdığı söylenen Erdoğan değil miydi? Kim, Erdoğan'a, neden güvensin?..

BATI'DAN SESLER KOROSU

Yukarıda biraz ipucu verildi. Daha açık yazmak gerekirse, Batı'dan Rus-Türk yakınlaşmasına verilen tepki, hâliyle iki noktada toplanıyor: NATO ittifakının geleceği ve Suriye'deki satranç.

Örneğin Foreign Policy'ye (FP) konuşan "uzmanlar", darbe sonrası Türkiye'yle Batı ilişkilerinin gerilmesinden ve Rus-Türk yakınlaşmasından daha tehlikeli olanın, tam da NATO'ya "birçok cephede ateş açılırken" bu durumun meydana gelmesi olduğunu düşünüyorlar. Baltık'ta NATO'nun doğu kanadına yönelik muhayyel Rus saldırısı, Ukrayna'daki gergin bekleyiş ve en önemlisi ABD'nin Cumhuriyetçi başkan adayı

Donald Trump'ın, ABD'nin kendi müttefiklerini "bedavaya" korumayacağını ilân etmesi bu "ateşler" arasında sayılıyor. Yani tek konu Türkiye değil, kriz derin. Putin, NATO'yu bölmeyi planlıyor, Türkiye de zayıf halkalardan biri, "uzman görüşü" bu yönde.

Kimse, Erdoğan'ın Rusya ile flörtünün, bütün aksi yöndeki abartılı medya kampanyasına rağmen, Türkiye'yi NATO kampından ayırmaya yeteceğini düşünmüyor. Önce ABD Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü, Erdoğan'ın Putin'le görüşmesinde "olağanüstü bir şey" olmadığını açıkladı. FP'ye konuşan üst düzey bir dışişleri yetkilisi de, "Biz Fransa'ya gidiyoruz diye Türkiye bizi yargılıyor mu?" dedi. Türkiye ile Rusya'yı "kamp" yapmak için, anti-Amerikan ve anti-Batı duygulardan fazlası gerekir deniyor. "Uzmanların" anlaştığı bir konu da bu.

"Uzmanların" üzerinde anlaşmadığı, ama bir yazıda dile getirilen ilginç bir görüşü buraya yazmalıyım. Darbe girişiminden bu yana Batı'ya serzenişte bulunarak Erdoğan konusunda "sonuna kadar gidilsin" mesajı veren CHP'li Aykan Erdemir ile Boris Zilberman'ın Politico'da yayımlanan makalelerinin sonu şöyle bağlanıyor: "Rusya Devlet Başkanı, Türk mevkidaşını ekonomik ve jeopolitik olarak Moskova eksenine döndürmenin AB ve NATO'nun kuyusunu kazmayı

Batı medyası Halep konusunda kararsız

Darbe girişiminin ardından, Batı medyasında peş peşe, muhaliflerin ne kadar zor durumda olduğu, artık kendilerine hiç para ve silah gelmediği, Halep'in düşebileceği yönünde haberler peydah oldu. Ancak ilginç bir şekilde, Financial Times geçen hafta, Halep'teki

cihatçı taarruzunun, Katar ve Suudi Arabistan'ın finansörlüğü ve Türkiye'nin yükleniciliği ile mümkün olduğunu yazdı. Hatta ABD, Rusya ve İran'a bir ders vermek için Halep'teki Kaide önderliğine göz yummuştu. Silah ve mühimmat, Türkiye sınırında gelmişti.

talebi, sınırın kapatılması; dolayısıyla, hem Türkiye sınırının kapatılması için, hem de Ankara'nın Suriye denklemine yeniden dahil olabilmesi için Rusya ile yumuşamaya ihtiyaç vardı.

Ancak yumuşamanın bu cephedeki geleceği belirsiz. Suriye için kurulan "üçlü mekanizma" çalışmalarına başlasa da, Türkiye Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, biraz umutsuz bir hamleyle Rusya ile IŞİD'e karşı birlikte operasyon yapabileceklerini söyledi. Şüphesiz, Çavuşoğlu Rusya'nın Türkiye ile temel derdinin bu olmadığını biliyor. Rusya, Türkiye'den esas olarak IŞİD'i değil, El Kaide ve türevlerini karşısına almasını istiyor. Rusya, aslında ABD'den de esas olarak bunu istiyor. "Herkesin düşmanı" IŞİD, bir şekilde ekarte edilecek, bu belli. Ancak IŞİD harici cihatçı unsurlar ne olacak? ABD de, bölgedeki müttefikleri de bu soruya yanıt vermekten kaçınıyor. El Kaide'nin Suriye kolu Nusra Cephesi'nin isim değiştirip Kaide merkezinden koptuğunun iddia edilmesi de, bu ipe un serme sürecinin bir uzantısı. Rusya'nın (ve kısmen de ABD'nin) bunu "yemediği" açık; ancak askeri cephede işler o kadar basit değil. Halep'e yönelik muazzam cihatçı saldırısı, Nusra'nın yeni sürümü Fetih el-Şam Cephesi liderliğinde düzenlendi ve Batı medyasında açıkça "bu gruplara muhtacız" haberleri yayımlandı. ABD ve müttefikleri, El Kaide'den henüz vazgeçebilmiş değiller.

Ancak bazı ilginç gelişmeler de yok değil. Örneğin, ABD'nin eğitip donattığı ve Türkiye'den destek alan bazı silahlı gruplara Rusya'nın kanca attığı, Türkiye'nin de bu grupların liderleriyle Rus yetkililerin görüşmesine yardım ettiği ABD basınında yazılıp çiziliyor. Ruslar, bu gruplara sınırsız para ve silah desteği sözü veriyor, karşılığında IŞİD'e karşı savaşmalarını istiyor. Paranın kokusunu alınca hızlıca taraf değiştiren bu çeteler, Moskova'dan gelen teklifi Amerikan

dostlarına karşı bir koz olarak kullanmak istiyorlar.

Ancak bu haberlerden birinde, The Daily Beast'te yer alan ifadelerle göre, Rus yetkililer silahlı gruplara şunu söylüyordu: "Biz, 2012 yılına, yani ortada bir hükümet ile bir muhalefetin olduğu hâle dönmek istiyoruz." Başka bir yerde, Al Monitor'de yer alan bir analize göre de, Rusya Halep'in tamamen kurtarılmasını değil, kuşatmanın sürdürülmesini istiyordu. Bu, Moskova'nın ABD ile pazarlık yapma isteğinden kaynaklanıyordu. İki haber, birbirini böylece tamamlıyor.

Eğer durum buysa, Türkiye'nin, Rusya ile Suriye konusunda şu tip bir pazarlık yapması mümkün hâle gelir: Ankara, kendi kontrolündeki bazı grupları en azından ateşkese zorlar, bazı noktalarda IŞİD'le savaşmaya zorlar (Halep'in kuşatması gibi), sınırlarını denetlemeye başlar; karşılığında ise Rusya'nın bu grupları vurmasını (bir tür demarkasyon hattı), Suriye'deki geçiş döneminde söz sahibi olmayı (Esadsız geçiş) ve PYD'ye karşı ortak tutumu talep eder. Özellikle Halep ve kuzeydeki Menbic-Cerablus için, bu pazarlığın uygulanmaya başladığını, İsrail istihbaratına yakın DEBKA da iddia ediyor.

Fakat en başa dönersek, bu, iki kişinin, alacaklı ile vereceğinin dış etkenlere kapalı bir pazarlığı değil. Üstelik söz konusu Suriye ise, ABD'ye karşı yükümlülükleri olan yalnızca Türkiye değil. Rusya'nın, ABD ile anlaşma ihtimali nedeniyle İran, Suriye ve Hizbullah'ı ateşkes ve Halep konularında nasıl faka bastıracağı artık biliniyor. ABD ile anlaşma için müttefikleri ile gerilmeyi göze alan bir Rusya'nın, 7 aydır gâlib küfürler savurduğu Erdoğan için Washington'la papaz olmayı zorlaması mümkün görünmüyor. Kürt meselesinde de böyle, askeri ve diplomatik planda da böyle.

■ Erman Çete

gerektiren uzun bir yol olduğunu biliyor. Nihayetinde, Türkiye Putin'e, ıpsız sapsız bir NATO müttefikli [a rogue NATO ally] olarak, bir Rus uydusu olmaktan daha büyük hizmetler verebilir."

Batı'da konu hakkında en büyük çatlak ses, Belçika Dışişleri Bakanı Didier Reynders'ten geldi. Bakan Reynders, iki ülkenin ilişkileri hakkında "çok sayıda endişe bulunduğunu" söyleyerek, konunun AB ve NATO seviyesinde tartışılması gerektiğini savundu. Belçikalıyı pek ciddiye alan olmadı.

SURİYE'DE VAZİYET BELİRSİZ

Öncelikle, baştan bir vurgu yapalım: Türkiye'nin Rusya ile arasını düzeltmesi, Obama yönetiminin Suriye siyaseti açısından bir şekilde istediği bir hamleyleydi. Geçen Şubat ayında, bu derginin 18. sayısında yayımlanan bir analizde, bilindik düşünce kuruluşu Stratfor'un, ABD Başkan Yardımcısı Joe Biden'ın o dönemki Türkiye ziyaretinde Türkiye ile Rusya'nın arasını bulmaya çalışacağı, bunun Suriye'de çözüm için elzem olduğunu yazdığı aktarılmıştı. Yine, 28 Haziran'da İstanbul Atatürk Havaalanı'nda patlayan bombaların ardından Rusya ile yakınlaşmanın değil, Suriye'de ABD-Rusya hizalanmasına uygun bir siyasi ayar girişiminin hızlanacağını yazmıştık. ABD'nin de, Rusya'nın da Türkiye'de

GÖKÇEK'E ANKARA'YI DAR ETMEK GEREK

'Gözümüz üzerinde'

TEZCAN KARAKUŞ CANDAN, ANKARA'NIN YAĞMACI, GÖRGÜSÜZ, İRKÇİ VE DİNCİ BAŞKANININ HER ADIMDA KARŞISINA ÇIKAN KURULUŞLARDAN BİRİNİN MİMARLAR ODASI ANKARA ŞUBESİ'NİN YAPTIKLARINI VE GÖKÇEK'LE SÜREN MÜCADELEYİ ANLATTI.

Mimarlar Odası Ankara Şubesi, kenti bir modern köye dönüştüren Melih Gökçek'in hedef listesinde baş sıralarda yer alıyor. Odanın Gökçek'in yağma, rant ve gerici çirkinlik pratiklerinde karşısında yer alması bu durumun sebebi. Mimarlar Odası Ankara Şube Başkanı Tezcan Karakuş Candan ile başkenti ve başkanını konuştuk.

Mimarlar Odasının yıllardır Melih Gökçek özelinde yağmacı belediye anlayışına karşı verdiği mücadeleyi biliyoruz. Bu seferki saldırının içeriğini okurlarımız için biraz açabilir misiniz?

Ülkede yaşananların kent gündemini çok yakından etkilediğini, hatta kent gündeminin kendisi olduğunu yaşıyoruz. 15 Temmuz darbe girişimi sonrası kentlerle ilgili bir dolu karar alındı, alınmaya devam ediyor. Kent içerisinde kalan askeri alanların kent dışına taşınması, askeri alanların yeşil alan, kentsel dönüşümde rezerv alanlar olarak kullanımına dair söylemler, askeri yapıların otele dönüştürülmesi vb. ortaya çıktı. Aslında 15 Temmuz darbe girişimi sonrası yada öncesi kentsel ölçekteki saldırıda bir farklılık yok, sadece vites büyütürken devam ediyor. Sermaye birikimini yapı, toprak ve imar düzeni üzerinden sürdüren bir hükümet kentsel talan sürecini 15 Temmuz sonrası bir fırsata dönüştürmeye çalışıyor. Darbe girişimi ile toplumsal bir şok yaşandı. Toplum daha ne olduğunu anlamaya çalışırken OHAL süreci ve KHK'lar ile arka arkaya gelen artçı şoklarla kentsel, doğal ve tarihi varlıklarımız, ekonomiye kazandırılmaya, özelleştirilerek satılmaya çalışılıyor. Bu bir anda gündeme gelmiş bir süreç değil. Merkezi yönetimde 14 yıldır, yerel yönetimde Ankara'da 20 yılı aşkın zamandır sürdürülen talan politikasının devamı. Bu açıdan baktığımızda, kent içerisinde kalan son varlıklarımız askeri alanlar, Cumhuriyetin son kalan kurumlarının taşınmaz varlıkları, hazineye ait alanlar, özelleştirme furyası ile elden çıkartılmaya çalışılıyor. Bir ülke topyekün satışa hazırlanıyor. Sistem değişiyor. Devlet şirketleşme yolunda ilerliyor. Varlık Fonu Anonim Şirketi ile bütün varlıklarımız Sayıştay denetiminde olmayan bir şirkete devrediliyor. Böylesi süreçte idari merkez olan Ankara hem alınan kararların mekanı, hem de

kendisi ile ilgili alınan kararlarla öne çıkıyor. Bu durumda da yıllardır Ankara'yı plansız, bilimden uzak, parçacı bir yaklaşımla kamu yararını düşünmeden yöneten Büyükşehir Belediye Başkanı'nın gözleri parlıyor, kalp atışları hızlanıyor.

Daha önceden Melih Gökçek'in yasalardaki boşlukların etrafından dolaştığı ve hatta yasadışı işler yaptığını biliyoruz. Melih Gökçek bu açıdan bakıldığında ülkede ilan edilen ve belediyecilikle alakası bulunmayan olağanüstü hal dönemini nasıl değerlendiriyor, ona sağladığı avantajlar nelerdir?

Kentsel talan sürecinin en önemli aktörlerinden birisidir Melih Gökçek. Tüm kötü uygulamalarını sadece Ankara'da görmüyoruz. Aynı bakış açısının ürünü olarak bir çok kente bu kötü uygulamaları transfer etmiş durumda. Havuzlar, plastik ağaçlar, ışıklandırma, şelaleler, battı çıktılar, saat kuleleri, ithal ağaç v.b gibi kötü uygulamaları Ankara'nın dışında birçok kentte de karşımıza çıkıyor. Öyle baktığımızda da Ankara, bu anlayışın kötü uygulamalarının laboratuvarı haline gelmiş diyebiliriz. Melih Gökçek'in kamu yararına olmayan imar uygulamalarına açılan davalar sonucunda hukuku arkadan dolanmak üzere, plan değişiklikleri yaptığını, hatta hukuk kararlarını uygulamadığını Atatürk Orman Çiftliğinde, Ulus'ta gördük. Ülkede ilan edilen OHAL sürecini de bu konuda fırsata çevirmek isteyecektir. Ancak gözümüz üzerinde... Öte yandan da ne yaparsa yapsın dönemin hükümet sözcüsü ve başbakan yardımcısı Bülent Arınç'ın "Ankara'yı parsel parsel paralel yapıya satmıştır" sözleri Melih Gökçek üzerinden silinmeyecek gibi görünüyor. 15 Temmuz sonrası katmerlenerek gündeme gelen "parsel parsel" tarihsel bir talan kavramına dönüşerek kulaklarımızdan hiç çıkmıyor. Üstüne de, Melih Gökçek'in "yaptım ama pişmanım hayır işi için yaptım" sözleri tam da böylesi bir dönemde bizim en önemli mücadele akslarımızdan biri haline geliyor. Melih Gökçek için ise kentsel süreçteki dezavantajlı durumu bu. Danıştay parsel parsel satış ile ilgili yaptığımız suç duyurusunu reddetti. Hukuksal süreç kapandı diye düşünülebilir. Üzgünüz bu süreç daha

**"BİR ÜLKE
TOPYEKÜN SATIŞA
HAZIRLANIYOR.
SİSTEM DEĞİŞİYOR.
DEVLET ŞİRKETLEŞME
YOLUNDA
İLERLİYOR. VARLIK
FONU ANONİM
ŞİRKETİ İLE BÜTÜN
VARLIKLARIMIZ
SAYIŞTAY
DENETİMİNDE
OLMAYAN
BİR ŞİRKETE
DEVREDİLİYOR.
BÖYLESİ SÜREÇTE
İDARİ MERKEZ
OLAN ANKARA HEM
ALINAN KARARLARIN
MEKANI, HEM DE
KENDİSİ İLE İLGİLİ
ALINAN KARARLARLA
ÖNE ÇIKIYOR."**

bitmedi, "parsel parsel satış" sürecini Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine taşıyoruz. Darbe girişimi sonrası şoku fırsata çevirmeye çalışan Melih Gökçek'in OHAL sürecindeki ilk işi, Çaldağında bulunan arazilerin ihale ile satışını yapma hevesiydi. Sonrasında askeri alanların kent dışına taşınması ile buralara müdahale etme isteğinin artması, özelleştirme furyasıyla 111 kurumun mal varlıklarının satışa çıkması ki bu kurumların Genel Müdürlükleri ve varlıklarının büyük bir kısmı Ankara'da. Sistematik fırsatçı kentsel talan süreci vites değiştirerek devam ediyor. Biz ise daha kararlı, daha donanımlı, heybemizde bolca bilime dair hukuka dair, mimarlığın toplumla buluşmasına dair, mücadele yöntemlerine dair biriktirdiklerimizle, fikri takip yaparak, unutmuyarak, çapraz sorgulayarak, hızlı refleks göstererek, bir gün o büyük dava görülmeye başladığında

Bir yağmacının anatomisi

Melih Gökçek, zamanında Adalet Partisi Antep İl Başkanı baba Gökçek'in mirasını devam ettiren bir geçmişe sahip. Geçmişini antikomünist Yeniden Milli Mücadele Hareketi'ne uzanıyor. Harekette Cemil Çiçek, Altan Tan, Ali Müfit Gürtuna ve daha sonraları cemaatin bilindik ismi olarak anılacak olan Hüseyin Gülerce gibi isimlerle birlikteydi. Şimdilerde "darbeye karşı demokrasi" çağrısı yapan Gökçek o yıllarda orduyu öven yazıların kaleme alındığı ve "Komünistlere Karşı Ordu Millet Elele" başlığıyla çıkan "Yeniden Milli Mücadele Dergisi"nde orduyu darbe yapmaya çağırıyordu.

Gökçek'in siyasi kariyeri ANAP ile devam etti. Daha sonra Refah Partisi'ne geçen Gökçek, 1991 Genel Seçimleri öncesi Refah Partisi ile Milliyetçi Hareket Partisi'nin ittifak yaparak müşterek listeye seçimlere girmesinde rol oynadı. Daha sonra MHP'lilerle "rekabet"inden söz edilecek, rant konusunda elini hiçbir zaman korkak alıştırmamış, AKP'den ayrı gözüktüğü yıllarda da "proje"lerinden sürekli söz etmiş Gökçek 2000'lerde "Türkeş'in mezarının yanına diskotek olmaz" diyebilecekti.

Refah Partisi'nin kapatılması üzerine Fazilet Partisi'ne geçen Gökçek, 1999 yılı Belediye Seçimleri'nde ikinci kez Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı'na aday oldu. AKP'nin yol hazırlıkları yapılırken başlarda Gökçek'in de adı Erdoğan'la birlikte geçiyordu; fakat sonraları ve Abdullah Gül'le arasındaki gerilimle bağlantılı olarak ekipten yollarını ayıran Gökçek uzun süre parti kurmaya çalıştı, Demokrat Parti ile sıcak ilişkiler kurdu. Gökçek'in "dışarıda bırakıldığı" yıllarda Erdoğan'ın yanında boy gösteren bir isimse Meral Akşener'di. 2001'de, Fazilet içinden çıkan "yeni ekibe" karşı gözüken Gökçek 2003'te AKP'ye katılacaktı.

Şimdilerde tövbe etmekle meşgul Gökçek 2014 seçimlerinde Gülen cemaatinden oy istiyordu. Aynı seçimlerden önce Cemaat'e yakın işadamlarına plan değişikliği yaparak verip, seçimlerin ertesinde geri aldığı parseller zamanla ortaya çıkacaktı.

işe yarayacak umuduyla belge bırakarak, delil toplayarak Ankara'yı ve kentlerimizi savunmaya devam ediyoruz; AOÇ ve Kaçak Saray mücadelesinden biriktirdiğimiz deneyimlerin ışığında. Melih Gökçek ise 15 Temmuz sonrasında üzerindeki iddialarla birlikte "görevden alındı, alınmadı, alınacak" söylentileri ile birlikte adımlarını eskiden olduğu gibi kolayca atamayacak gibi görünüyor.

Son olarak okurlarımıza bir mesajınız var mı?

Bizim için hiçbir şey kolay olmadı, hiç emek vermeden bir şey sahibi olmadık. Böylesine zorlu süreçlerde, bedensel bütünlüğümüzle birlikte, ruhsal bütünlüğümüzü de korumak zorundayız. Yaşanabilir kentler için Cumhuriyetin özgürlüğü değerlerini, başta laiklik olmak üzere, evrensel hukuk ve demokrasiyle taçlandırmak hepimizin boynunun borcu. Tüm bu süreçlerin ruhlarımızı

teslim almasına karşı boyun eğmemeye, hukuksal ve meşru mücadeleye, evrensel söylemlerle devam etmek hepimizin sorumluluğunda. Zorbalığa hukuksuzluğa, boyun eğmediğimiz kadar insanız hepimizde...

ABD'NİN SOSYALİST BAŞKAN ADAYI LA RİVA:

'Gençlik uyandı, Trump da Clinton da bunu hafife alamaz'

SOSYALİZM VE ÖZGÜRLÜK PARTİSİ, SEÇİMLERE SOSYALİST ADAYLARLA KATILIYOR. SOSYALİZM YOLUNDA BU SENE ÇOK SAYIDA KİŞİDEN, ÖZELLİKLE GENÇLERDEN ÇOK OLUMLU TEPKİLER ALDIK. KAPİTALİZMİN EKONOMİK VE SOSYAL KRİZLERİ ÇÖZEMEYECEĞİNİ, AKSİNE BU KRİZLERİN SEBEBİ OLDUĞUNU FARK EDEN MİLYONLARCA KİŞİ VAR. SOSYALİZMİ SAVUNMAKTAN HEYECAN DUYUYORUZ."

ABD Başkanlık seçimlerinde Sosyalizm ve Özgürlük Partisi'nin (PSL) başkan adayı olan Gloria La Riva ile artan protestolara, başkanlık seçimlerine ve ABD işçi sınıfına ilişkin bir röportaj gerçekleştirdik.

Son dönemde Afrika kökenli Amerikan vatandaşlarının polis tarafından öldürülmesini protesto etmek için yapılan gösterileri nasıl değerlendiriyorsunuz? Protestolar ne ölçüde yayıldı? Kitlesele gösteriler miydi ve sınıfsal bir karakter taşıyor muydu?

Son yıllarda ABD'de siyah veya Latin kökenli gençlerin polis tarafından katledilmesini protesto etmek için giderek artan sayıda eylem yapılıyor. Bu eylemlerin, özellikle siyah ve Latin kökenli gençler ele alındığında, emekçi karakteri ağır basıyor, ayrıca emekçi sınıftan beyazlar da büyük sayılarla bu eylemlere katılıyor. Kamuoyu farkındalığı ve öfke, hem ulusal hem de uluslararası bazda, çoğunlukla videolar ve sosyal medya paylaşımları, daha da önemlisi, kitlesele gösteriler ve isyanlar üzerinden şekilleniyor.

Protestolar ve kamuoyu farkındalığı 1 Ocak 2009'da genç Afro-Amerikalı Oscar Grant'ın polis memuru Johannes Mehserle tarafından öldürülmesi ile başladı. İlgili video, yüz binlerce kişiye ulaştı. Mehserle'nin cezalandırılması için binlerce kişilik protestolar düzenlendi. Kendisine son derece kısa bir ceza, 10 aylık hapis cezası verildi, ancak bu ABD tarihinde bir polisin ceza aldığı çok az sayıda vakadan biri oldu.

Ferguson ise bir dönüm noktasıydı. Amerika'ya, Afro-Amerikan gençliğinin polis tarafından katledilmesinin artık görmezden gelinemeyeceğini gösterdi. Protestolarda çok çeşitli gruplardan, özellikle emekçi sınıflardan birçok kişi bir araya geldi. O gün, vali Jay Nixon'ın sıkıyönetim ilan etmesine rağmen halk gösterilerine devam etti. Direniş o haftalarda dünya çapında yankı uyandırdı.

Ferguson olayının federal soruşturması sırasında ortaya çıkan bir durum var: St. Louis'deki 90 şehirde çok sayıda siyah vatandaş hakkında ya yakalama kararı çıkarılmış, ya bir süre cezaevinde kalmış, ya da otopark ücretini ödememek

gibi basit sebeplerle cezalandırılarak hapis cezasıyla tehdit edilmiş durumda. Siyahlara uygulanan para cezaları St. Louis bütçesinin %40'ını oluşturuyor, yalnızca 2013'te 60 milyon doları buluyordu. Belediyeleri finanse etmek için siyah vatandaşların ırk ayrımcılığına tabi tutularak cezalandırılması vakaları Kuzey ve Güney ABD'de bir hayli yaygın. Afro-Amerikanların polis tarafından durdurulmaları bile ölümlerine neden olabiliyor. Philando Castile, 2002'den itibaren 52 kez polis tarafından sudan sebeplerle durdurulmuş ve sonunda öldürülmüştü. Temmuzun ilk haftalarında Minnesota'da Philando Castile'in, Baton Rouge'da Alton Sterling'in öldürülmesi büyük protesto gösterilerine sebep oldu.

Şikago'da 2000'den beri polisin 702 kere kurşun sıktığı ve bunun 215 kişinin ölümüne yol açtığı, buna rağmen hiçbir ceza uygulanmadığı biliniyor. Kurbanların yakınlarına 600 milyon dolardan fazla tazminat ödenmesi polisin kabahatli olduğunu gözler önüne seriyor, ancak polisler ceza yaptırım uygulanmıyor. Öte yandan polisin öldürdüğü 1200 kişinin

yarısının beyaz olduğunu, işçi sınıfına mensup ya da yoksul olduğunu da atlamamalıyız. Ancak yerliler ve siyahlar, beyazlarla kıyaslanmayacak kadar fazla kötü muamele görüyor ve öldürülüyor.

Ben bunu depreme benzetiyorum. Toprakta olağanüstü basınç yaratan tektonik tabakalar var polis devleti ve halk arasında, baskı zalimce artıyor, hüsranslar, öfke, sosyal baskı protestoları artıyor. Gün gelecek, belki de yakın bir tarihte, ani bir kırılma olacak, bir sosyal patlama olacak. Bu böyle devam edemez.

Yakın zamanda yapılan bir araştırma gösteriyor ki beyazlar da bu adaletsizliğin değişmesi gerektiğini düşünüyor. 4 Ağustos'ta Washington Post'ta yayımlanan bir habere göre, beyazların %53'ü siyahların eşit haklara sahip olması için daha fazla değişim gerektiğini ifade ediyor. Haberde bu oranın 2014'te Michael Brown'un ölümünün ardından %39 olduğu da hatırlatılıyor.

İrkçiliğe karşı olmak dışında, bu protestolar emekçi sınıfların yıllardır biriktirdiği öfkenin bir yansıması olabilir mi?

Siyah sorununu, Occupy (Wall Street eylemleri) ile başlayan hareketlerin sosyal ve ekonomik niteliğinden ayrı düşünemeyiz. Sömürülen emekçiler, yaşanabilir bir asgari ücret için kendi kendilerine örgütledikleri ve mücadele verdikleri "15 Dolar için Savaş"* kampanyasını başlattılar ve yönetimi, önemli şehirlerde asgari ücreti artırmaya zorladılar. Göçmen hakları hareketi, 1,2 trilyonluk harç borcunun affedilmesini isteyen öğrenciler, bütün bunlar, sermayenin olağanüstü bir kısmını elinde tutan ultra-zengin kapitalistlerden bıkan ve kapitalistlerin zenginliğinin onların yoksulluğu anlamına geldiğini fark eden milyonlarca emekçide ve yoksulda derinleşen bir bilincin göstergesi.

'BİLİNÇ MÜCADELE İLE BÜYÜYOR'

Düşük ücretle çalışan emekçilerde başlayan hareketlenme devam ediyor. Bunu ne kadar ciddiye almalıyız? Bu hareketlilik işçi sınıfı siyaseti için ne tür fırsatlar yaratabilir?

Biz bu mücadelelerin çoğunda aktif rol oynuyoruz ve örgütleniyoruz. Bu hareketler arasında bir ayrım yok. Sendika hareketi, her geçen gün polis şiddetine karşı göçmen hakları mücadelesine daha fazla müdahil oluyor. Gençler bugün polisin işlediği bir cinayet için, yarın "15 Dolar için Savaş" için yürüyor. Bildiğimiz asıl şey, işçi sınıfının giderek yoksullaştırıldığı. Kapitalistlerin ve bankaların 2008 ekonomik krizine yol açan spekü-

latif pratikleri devam ediyor. Bir noktada yeni bir ekonomik şok yaşayacak. Ama bu sefer hükümetin, bankaların 1 milyar dolarlık yeni kurtarma paketini meşrulaştırması kolay olmayacak. Bilinç, mücadele ile büyüyor.

Başkan adaylığı ile ilgili olarak mevcut iktidarın pozisyonu nedir? Trump'a karşı Clinton'ı mı destekliyorlar?

Cumhuriyetçilerin çoğu Trump konusunda bir hayli endişeli çünkü Trump'ın, partilerini izole olma tehlikesiyle baş başa bırakan hareketlerini kontrol edemiyorlar. Trump, kimi zaman geri adam atsa da, zamanında ABD'nin Irak'ta savaşa girmemesi gerektiğine ve Rusya'yı bir tehdit olarak görmediğine dair sözleri sebebiyle, Clinton ve cephesi tarafından da ifşa ediliyor. Mitt Romney zenginlerden yana ve gerici görüşleri nedeniyle 2012'de kaybettiğinde, Cumhuriyetçiler çok yalnız kaldıkları ve ağır kayıplar verdikleri için makyajla imaj değiştirecek gibi görünmüştü. Fakat bunun yerine daha da sağa kaydılar. Bu seçimlerdeki 17 aday, muhafazakârlık, kadın düşmanlığı, ırkçılık, işçi düşmanlığı konularında birbirleriyle yarıştılar. Trump'ın, Meksikalı ve Müslümanlara yönelik saçmalamaları ulus içindeki hitap kitlesini artırdı. Trump'ın yükselişinde medyanın büyük etkisi vardır.

Diğer yandan, Clinton da aşırı neo-muhafazakâr görüşleri ve savaş çılgınlığı sebebiyle son derece tehlikeli. Şimdi Clinton ve Demokratlar biliyor ki, Trump'ın son yorumları büyük bir nüfusu ve çok sayıda politikacıyı uzaklaştırdı. Clinton herkesin yanında olduğunu, kadınlar ve çocuklar konusunda duyarlı olduğunu iddia edebilir. Fakat, kadınlar ve çocuklar da dahil, yüz binlerce insanın öldürüldüğü savaşı savunduğu düşünüldüğünde dedikleri havada kalıyor.

Trump da Clinton da nüfusun çok büyük bir çoğunluğu tarafından sevilme-

diği için Bernie Sanders büyük destek görüyor.

'GENÇLİK UYANDI, TRUMP DA CLINTON DA BUNU HAFİFE ALAMAZ'

Trump başkan olursa ABD'de ve tüm dünyada işçi sınıfını neler bekliyor olacak? Ya da Clinton başkan olursa?

Sonucu tahmin etmek için henüz çok erken. Clinton kazandırsa Esad yönetimini bombalayarak yok etmeye söz verdi. İsrail'e karşı Boykot, Tasfiye ve Yaptırım hareketine saldırıya söz verdi, ama bu İsrail. Giderek yalnızlaşıyor, ancak Filistin halkına karşı büyük bir tehlike arz ediyor. Trump'ın 8 Ağustos'ta açıkladığı ekonomi

planı zenginlere vergi indirimi, kuralsız serbestleştirme ve kapitalist teşvikleri kapsıyor. Kısacası, biz ilerici mücadeleleri yükseltmeli, eğitmeli, harekete geçmeliyiz ve gerçek bir kitle hareketi yaratmaya yardımcı olan her tür ilerici mücadelenin parçası olmalıyız. Bu seçim yılında milyonlarca genç uyandı. Bu gençleri her iki başkan da hafife alamaz.

Sosyalizm ve Özgürlük Partisi, seçimlere sosyalist adaylarla katılıyor. Sosyalizm yolunda bu sene çok sayıda kişiden, özellikle gençlerden çok olumlu tepkiler aldı. Kapitalizmin ekonomik ve sosyal krizleri çözemeyeceğini, aksine bu krizlerin sebebi olduğunu fark eden milyonlarca kişi var. Sosyalizmi savunmaktan heyecan duyuyoruz. Bu yılın seçim yılı olması bize eşsiz bir fırsat sağlıyor.

■ Röportaj: KP Uluslararası İlişkiler Bürosu

■ Türkçeye çeviren: Ezgi Göksu

Gloria La Riva Kimdir?

Albuquerque'de doğan La Riva, San Francisco'da yaşıyor. Yıllardır Irak, Afganistan, Filistin ve Yugoslavya gibi çeşitli coğrafyalarda yaşanan savaş ve işgallere karşı eylemleri organize edenler arasında yer aldı. Küba'nın bağımsızlığı için ABD ablukasına karşı mücadele etti. Küba Beşlisine Özgürlük için Ulusal Komite'de ulusal koordinatörlük yaptı. 2010'da kendisine Küba Devlet Konseyi tarafından Küba Dostluk Madalyası takdim edildi. Chavez ve Maduro yönetimleri süresince çok kez Venezuela'ya seyahat ederek

Bolivarcı Devrim tartışmalarına katıldı. Hala ABD'de çeşitli emekçi yürüyüşlerinde, savaş karşıtı protestolarda, LGBT ve kadın hakları gösterilerinde konuşmacı olarak yer alıyor.

* "15 Dolar için savaş" ile Fast Food sektöründeki işçilerce başlatılan ve bütün ülkeye yayılan saat başı 15 dolar ücret ve sendika hakkı için mücadele kast ediliyor.

DÜZENİN AYARI KAÇMIŞ UNSURLARINA GEÇİCİ BİR AYAR

28 Şubat: Bir restorasyon denemesi

TÜRKİYE KAPİTALİZMİNİN ULUSLARARASI SİYASAL VE EKONOMİK İLİŞKİLERİNİN TEMEL TERCİHLERİNİ DE GÖZ ÖNÜNDE TUTAN, BU TERCİHLERİ GELİŞTİRMEK VE SÜREÇ İÇİNDE ORTAYA ÇIKMIŞ TEHDİTLERİ BERTARAF ETMEK GİBİ BİR AMACA SAHİP BİR GİRİŞİM: 28 ŞUBAT

28 Şubat 1997'de açıklanan MGK kararları ile ifadesini bulduğu için "28 Şubat süreci" olarak adlandırılan dönem, Türkiye kapitalizminin siyasal yeniden yapılanma için yöneldiği bir hamle idi. 1995 yılı sonunda yapılan

seçimlerden birinci parti olarak çıkan Refah Partisi (RP), tek başına güvenoyu alamamış, 1996 yılı ortasında Doğruiyol Partisi (DYP) ile koalisyon kurmuştu. RP-DYP Koalisyonu ile birlikte gündeme gelen gerici uygulamalar, hükümetin dış politika tercihleri, cemaat yapılanmaları-

nın meşruiyetini artıran etkinlikler gibi gelişmelere dayanarak 28 Şubat Kararları'nda "irtica tehdidi" öne çıkarıldı, tarikatlere bağlı okulların denetlenmesi, zorunlu eğitimin 8 yıla çıkarılması vb kararlar "tavsiye" niteliğinde hükümete deklare edildi.

Laiklik konusunda bir ileri adım mıydı?

28 Şubat'ta irtica tehdidinde işaret edilerek laiklik konusunda yasal çerçeveye dönülmesine yönelik uygulamalar gündeme gelmekle birlikte, gericiliğin toplumsal alanda geriletilmesine dönük bir kararlılık sergilenmedi. Bilakis hem dönemin ekonomi düzlemindeki tercihleriyle birlikte emekçilerin çalışma koşullarının ağırlaşması ve 2001 krizine zemin hazırlayacak sermaye yanlı uygulamalar hem de gericiliğin abartılı unsurları bastırılırken siyasal olarak "ılımlı İslam"a alan açılması, AKP'nin 14 yıllık iktidarı için kuvvetli bir zemin oluşturdu.

Türkiye'nin yakın tarihinde düzen cephesinden gericiliğe yönelen müdahaleler aslolarak "terbiye" ve düzenin dönemsel ihtiyaçlarına uygun olarak gericiliğin yeniden şekillendirilmesi perspektifini taşıdı. Sermaye sınıfı ve egemen güçler açısından işçi sınıfını ve emekçi yığınları kontrol etmek için kullanışlı bir enstrüman olan gericiliğin, toplumsal ilişkilerde tuttuğu yer sorgulanmadı. 12 Eylül sonrası bilinçli bir şekilde devlet içinde kadrolaşmasına izin verilen cemaat ve tarikatlerin tasfiyesi, 28 Şubat'ta da gündeme gelmedi. Ordudaki kimi tasfiyeler ve bürokraside kimi kritik pozisyonlar haricinde gerici kadrolaşma varlığını korudu.

Laiklik, sermaye sınıfının çıkarları ve gericiliğin düzen içi ilişkilere uygun bir şekilde konumlandırılmasından ibaret olan bir biçimde yorumlanırken, fabrikalarda, okullarda, hastanelerde ve toplumsal hayatın pek çok alanında gerici uygulamalara ve örgütlenmelere dokunulmadı. Sermaye sınıfının emekçiler karşısındaki "kazanımları" koruma refleksi baskın çıktı.

1990'LAR: YENİ BİR DÜNYA VE SERMAYENİN MİSYON KAYBI...

Yeniden yapılanmanın merkezine "irtica tehdidi" yerleşmekle birlikte 28 Şubat süreci çok daha kapsamlı bir arka plana sahipti. 1990'lı yılların başında Sovyetler Birliği'nin çözülmesi ve sosyalist sistemin dağılmasının ardından Türkiye kapitalizminin emperyalist-kapitalist sistem içindeki konumunda belirsizlikler oluşmuş, Soğuk Savaş döneminde jeopolitik konumuna bağlı olarak üstlendiği rol boşa çıkmıştı. ABD emperyalizminin eski sosyalist ülkelerdeki kapitalist restorasyon süreçlerine ve Ortadoğu'nun yeniden şekillenmesine yoğunlaştığı 1990'lar, Türkiye kapitalizminin askeri ve siyasal misyon boşluklarıyla birlikte ekonomik model açısından da çıpasız kaldığı yıllar oldu.

Sosyalist sistemin dağılması, dünya ekonomisinde ticaretin serbestleşmesi ve gelişmiş kapitalist ülkelerden orta gelişkinlikte ve az gelişmiş kapitalist ülkelere yönelik sermaye hareketlerinin artmasına sahne oldu. 1990'lı yıllarda, üretim hızlı bir şekilde Asya başta olmak üzere işgücünün ucuz olduğu ülkelere kayarken, "globalleşme" ideolojik ve siyasi bir yeniden şekillenmeye de tekabül etti. Eski sosyalist ülkeler başta olmak üzere, ülke sınırları değişirken devlet aygıtı da kapitalizmin ihtiyaçları doğrultusunda kamucu niteliğinin hafifletildiği, bir bütün olarak sosyal misyonunun azaltıldığı bir dönüşüme uğradı. Türkiye bu sürece 12 Eylül sonrasında yönelmiş olmakla birlikte, özelleştirmeler başta olmak üzere çeşitli uygulama ve düzenlemelerle, devletin sosyal karakterine yönelik gelişmeler esas olarak 1990'lı yıllarda gündeme geldi.

GÜVENLİK ARAYIŞI: GÜMRÜK BİRLİĞİ ÇIPASI

12 Eylül darbesi ile kolay uygulama imkânı bulunan 24 Ocak Kararları'nın merkezinde dış ticaret ve sermaye hareketlerinin serbestleşmesi başta olmak üzere her tür liberalleşme ile birlikte, ucuz emekgücü sömürsünden yararlanılan ihracata dayalı sanayileşme modeli bulunuyordu. 1990'lı yıllar söz konusu birikim modelinin hız kestiği, ilk dönemdeki hızda pazar büyümesinin sağlanamadığı, dış pazarlarda rekabet gücü yaratabilmek için ücretlerin baskılanmasından ötürü iç pazarın da zayıf kaldığı bir dönemdi. Türkiye sermayesi için bu dönemde yeni ve kuvvetli bir çıpa olarak AB emperyalizmi öne çıktı, 1995 yılında imzalanan Gümrük Birliği Anlaşması ile başta tekstil ve otomotiv gibi iki temel sektörde Avrupa'nın "ucuz üretim üssü" haline gelindi. Türkiye kapitalizminin "güvenlik bunalımı"na dönemsel bir ekonomik çözüm bulunmuş olsa da, sistem içindeki askeri ve siyasi konum belirsizliği tam olarak da çözülmüş olmadı. 1990'lara bir bütün olarak Türkiye sermayesinin yeni koordinat arayışları damga vurdu.

SUSURLUK'TA SAÇILANLAR

Sonraki iki on yılı da etkileyecek, bölgesel ölçekte yeni askeri ve siyasi misyon arayışı denemeleriyle, emperyalist merkezler nezdinde önem kazanmaya dönük bir dizi inisiyatifin yanı sıra özellikle devletin iç yapılanmasında kontrol dışı dinamikler de artış gösterdi. Türkiye kapitalizmi adına Türki Cumhuriyetlere yönelik denemeler başta olmak üzere diplomatik ve askeri pek çok girişim gündeme geldi, bugünden bakıldığında Kürt savaşının tırmandırılmasında Ortadoğu'ya yönelik misyon arayışlarının etkisi olduğunu da saptamak mümkün. Tüm bu girişimler ve kontrol dışı dinamiklerdeki artış, Türkiye kapitalizmi açısından kendi adına/hesabına hareket alanını genişleten "düzen kadroları"nın nicel ve nitel ağırlığının düzenin tolere edilebileceğinin ötesine geçmesine

GERİCİLİĞİN HEDEF ALINMASI, BİR YANIYLA TÜRKİYE KAPİTALİZMİNİN "İLİMLİ İSLAM" GÖMLEĞİNE SİĞAMAYACAĞI ÇEKİNCESİ VE BATIDAN KOPMA KORKUSU İLE AÇIKLANABİLİR. BÖYLE OLUNCA, 28 ŞUBAT'IN "İRTİCA" İLE HESAPLAŞMASININ DA SINIRLARI ÇİZİLMİŞ OLDU.

yol açtı. Düzenin kolluk ve istihbarat güçleriyle "devlet adına" görev üstlenen mafyatik örgütlenmelerin işbirliği bu dönemde görünür hale geldi, bu yapılanmaların uyuşturucu ve silah ticaretindeki konumu açığa çıktı. Susurluk'taki bir kaza ile kamuoyuna mal olan ve toplumda tepkilere yol açan süreç de restorasyon çabasının ardındaki önemli gelişmelerden biri oldu. Kürt savaşının yanı sıra, 1995 yılında Gazi katliamında da önemli rol üstlenen mafya destekli "kontrgerilla" yapılanmasının, uluslararası değişimler ve emperyalist merkezlerden yapılan ayarlarla da birlikte deşifre olan

kısımlarının dağıtılması, devletin ilgili birimlerinin yeniden yapılandırılması gündeme geldi.

28 Şubat'taki restorasyon girişimi sola, ilerici hareketlere alan açmama gayretini de koruyarak toplumsal alanda ve devlet içindeki gerici yapılanmayı düzen açısından tolere edilebilir sınırlara itirme perspektifiyle hareket etti. Siyasi ve ideolojik açıdan "sınırları"ni bilerek ilerleyen, ekonomik düzlemde ise Gümrük Birliği gibi görece palyatif bir çıpaya bağlı süreç 2001 krizi ve 2002 yılında AKP'nin seçimleri kazanmasıyla kısmi bir "düzeltme" çabası olarak kaldı.

Okuma önerileri

- 1) Son Kriz 1990'lar Türkiye'sinde Toplumsal Dinamikler, Aydemir Güler.
- 2) "Restorasyon soruları üzerinden Marksizm ve güncel siyaset", Cemal Hekimoğlu, *Gelenek* 55 (Ağustos 1997)
- 3) "Krizde restorasyon uğraşı", *Gelenek* 54 (Mayıs 1997)
- 4) "Restorasyon: Yeniden?", Galip Munzam, *soL Haber Portalı*, 17 Mayıs 2009
<http://habersol.org.tr/yazarlar/galip-munzam/restorasyon-yeniden-2273>
- 5) "28 Şubat yazısı", Kemal Okuyan, *soL Haber Portalı*, 28 Şubat 2013
<http://habersol.org.tr/yazarlar/kemal-okuyan/28-subat-yazisi-68958>

"2011 Şifre skandalı": ÖSYM Başkanı'nın birinci dereceden sorumlu olduğu ve kurum içindeki cemaat örgütlenmesinin cevap anahtarında oluşturulan şifreli bir düzeni ülke çapında geniş bir gerici öğrenci kitlesine dağıttığı büyük sınav yolsuzluğu. Başbakan yolsuzluğu inkar edip kurumdaki cemaat yapılanmasına sahip çıktı. Gösterilere katılan gençlerin en sık kullandığı slogan da böyle oluştu: Tayyip Amerika'ya, Fethullah'ın yanına.